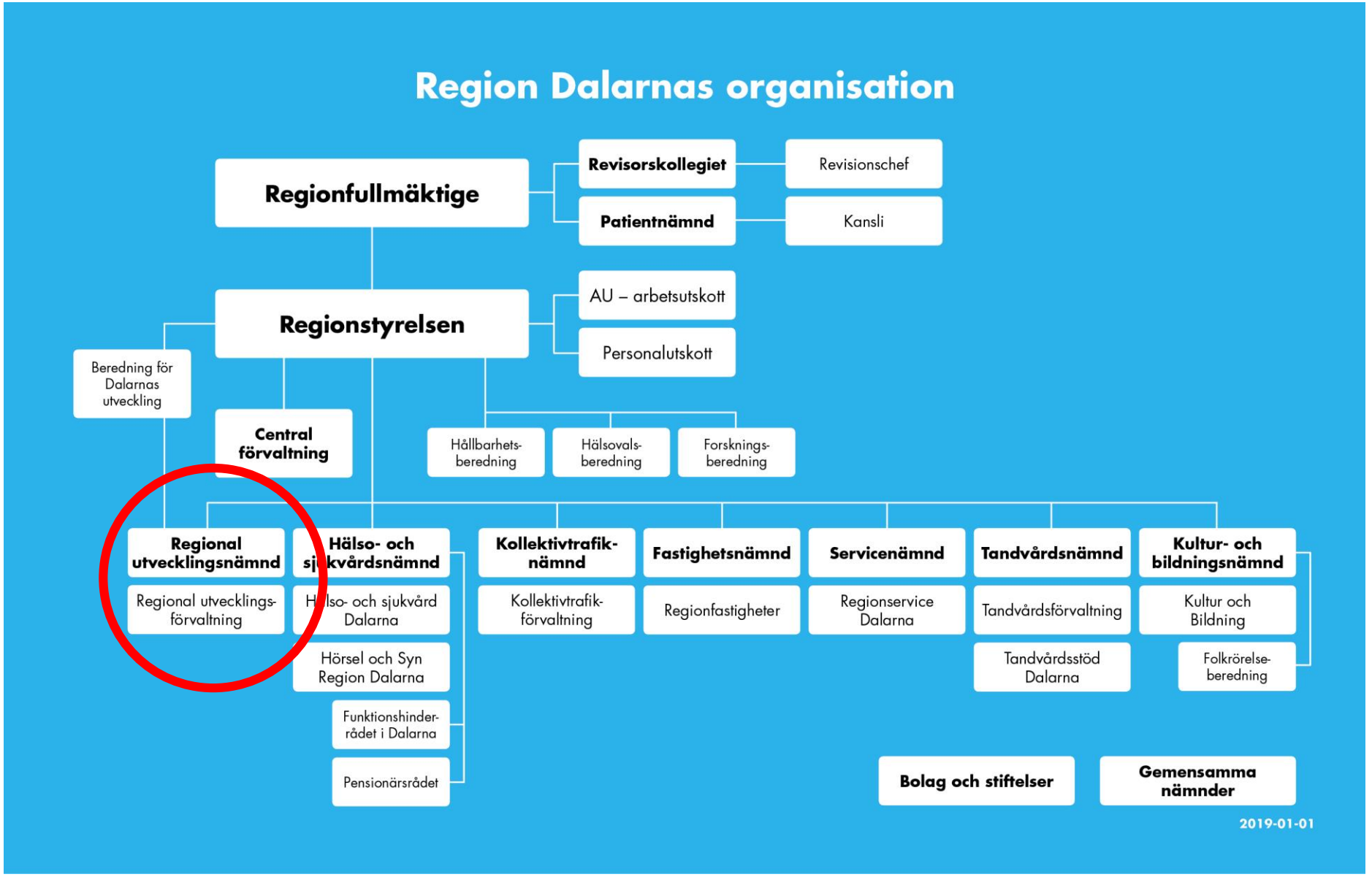
Dalarnas nuläge och utmaningar

Peter Möller
Samhällsanalytiker
Regionala utvecklingsförvaltningen
Adjunkt och forskare, Högskolan Dalarna
fil dr i kulturgeografi

Dagens föredrag

- Vad är regionala utvecklingsförvaltningen, Region Dalarna?
- Dalastrategin
- Dalarnas nuläge och utmaningar

Region Dalarnas organisation
Regionfullmäktige
Revisorskollegiet
Revisionschef
Patientnämnd
Kansli
Regionstyrelsen
AU – arbetsutskott
Personalutskott
Beredning för Dalarnas utveckling
Central förvaltning
Hållbarhets-beredning
Hälsovals-beredning
Forsknings-beredning
Regional utvecklingsnämnd
Regional utvecklings-förvaltning
Hälso- och sjukvårdsnämnd
Hälso- och sjukvård Dalarna
Hörsel och Syn Region Dalarna
Funktionshinder-rådet i Dalarna
Pensionärsrådet
Kollektivtrafik-nämnd
Kollektivtrafik-förvaltning
Fastighetsnämnd
Regionfastigheter
Servicenämnd
Regionservice Dalarna
Tandvårdsnämnd
Tandvårdsförvaltning
Tandvårdsstöd Dalarna
Kultur- och bildningsnämnd
Kultur och Bildning
Folkrörelse-beredning
Bolag och stiftelser
Gemensamma nämnder
2019-01-01

Vad är det regionala utvecklingsansvaret (RUA)?

- arbeta fram och fastställa en strategi för utvecklingen i Dalarna
- samordna insatser för att genomföra denna strategi
- besluta om hur medel för regionalt tillväxtarbete ska användas
- utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram
- följa upp, utvärdera och redovisa resultaten av tillväxtarbetet till regeringen
- upprätta och fastställa länsplanen för transportinfrastruktur

Lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630)

Förordningen om regionalt tillväxtarbete (2017:583)

Flera formella och informella samarbeten och nätverk

REG LAB

Analytikernätverket

MÄLARDALSRÅDET

Analysavdelningen, central förvaltning (vård)

Folkhälsa / Hållbar utveckling

Regionala utvecklingsförvaltningen

Kompetensförsörjning

Ungdomsfrågor

Näringsliv

Infrastruktur

Samhällsanalytiker

Dalastrategin

m.m.

Smart specialisering

Länsstyrelsen

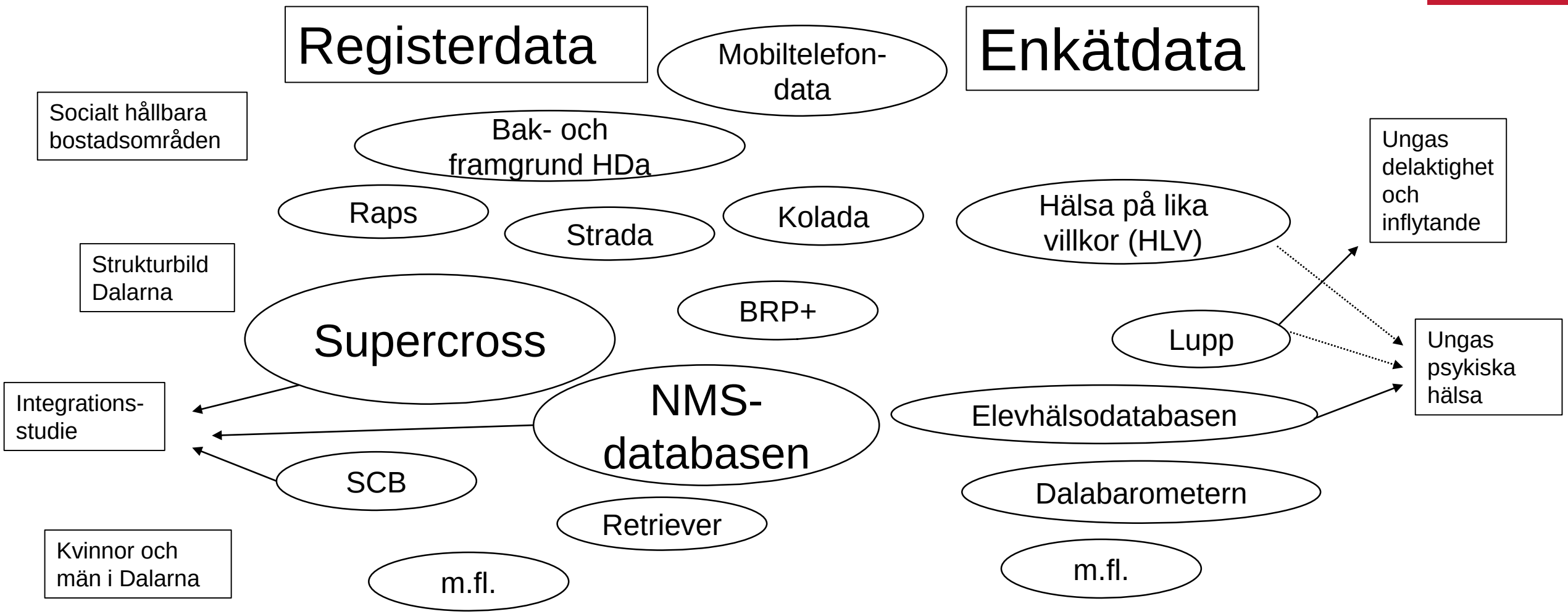
Högskolan Dalarna

Försäkringskassan

Arbetsförmedlingen

Gagnef	Falun	Mora	Borlänge	Malung-Sälen
Vansbro	Orsa	Säter	Älvdalen	Smedjebacken
Avesta	Rättvik	Leksand	Ludvika	Hedemora

Datakällor

Registerdata
Mobiltelefon-data
Enkätdata
Socialt hållbara bostadsområden
Bak- och framgrund HDa
Raps
Strada
Kolada
Hälsa på lika villkor (HLV)
Ungas delaktighet och inflytande
Strukturbild Dalarna
Supercross
BRP+
Lupp
Ungas psykiska hälsa
Integrations-studie
NMS-databasen
Elevhälsodatabasen
SCB
Dalabarometern
Retriever
Kvinnor och män i Dalarna
m.fl.
m.fl.

Rapporter

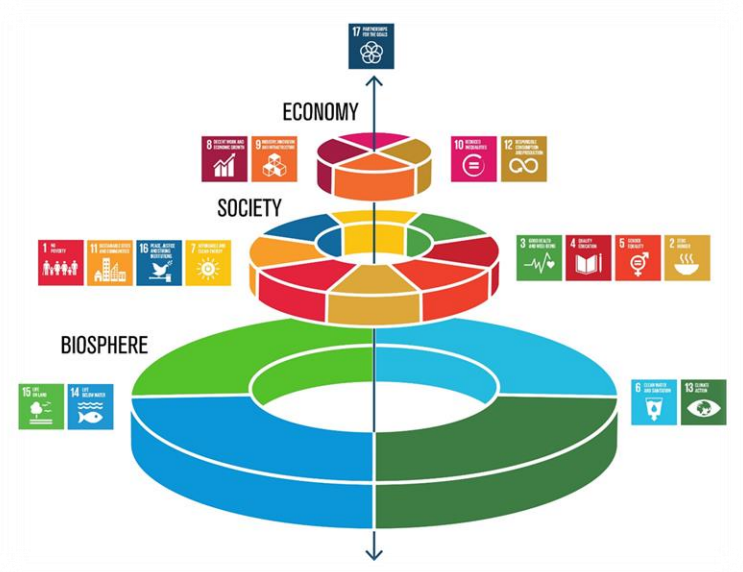
https://www.regiondalarna.se/verksamhet/regional-utveckling/regionalt-utvecklingsuppdrag/regionalt-utvecklingsansvar/analyser-och-rapporter/

Dalastrategin – Samhandling mot 2030

Samhällsutmaningar som drivkraft

Ett hållbart Dalarna med utvecklingskraft i alla delar av länet

- Ett klimatsmart Dalarna
- Ett konkurrenskraftigt Dalarna
- Ett sammanhållet Dalarna

*En samhandling och en **fortsatt process!***

https://www.regiondalarna.se/dalastrategin

Större fokus på sammanhållning

Med Dalastrategin som gemensam bas samhandlar vi mot 2030 och ett hållbart Dalarna med utvecklingskraft i alla delar av länet

Ett sammanhållet Dalarna

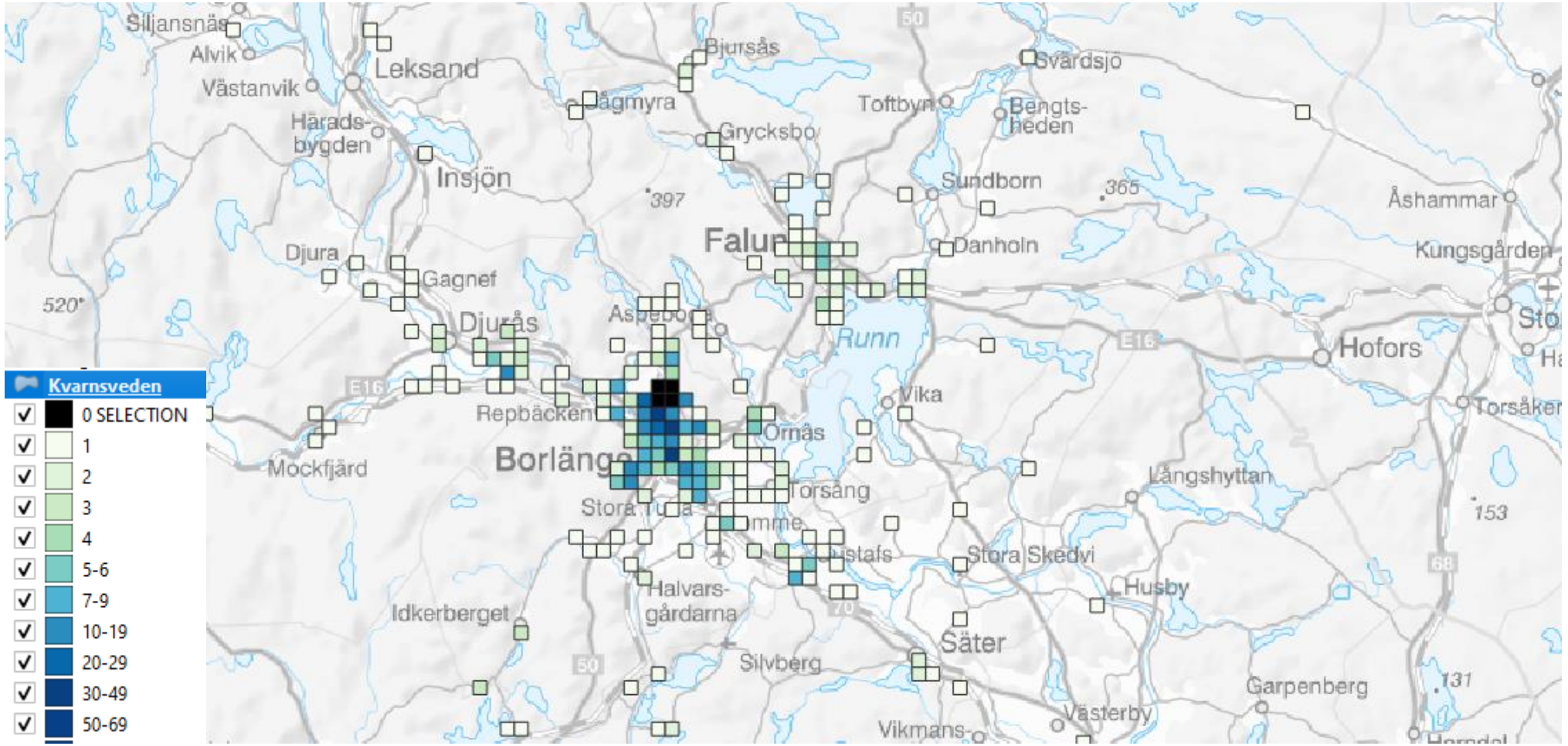
Vi tar tillvara olika platsers förutsättningar och möjligheter

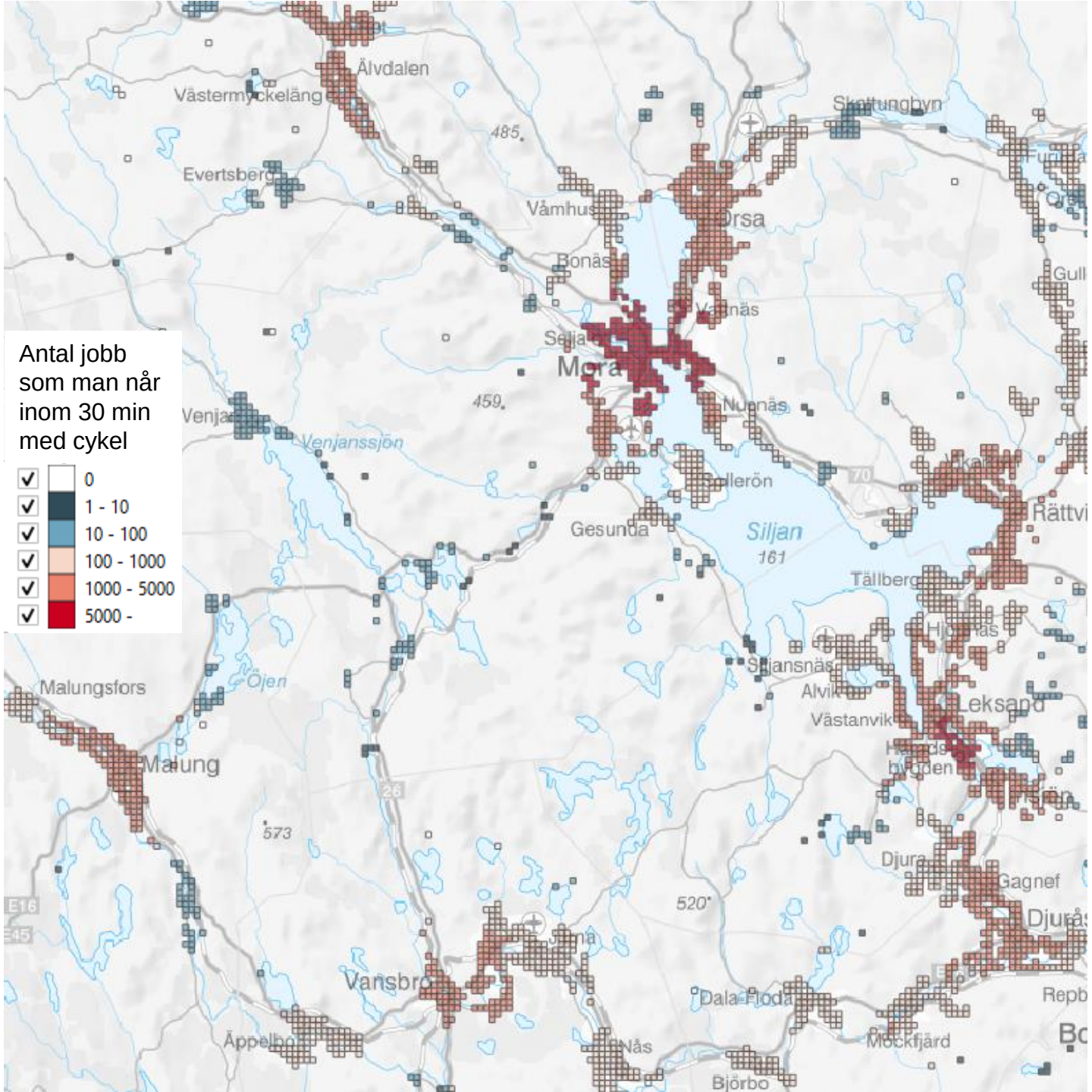
Genom att utgå från varje plats utmaningar, möjligheter och resurser ska det regionala utvecklingsarbetet bidra till utvecklingskraft i alla delar av Dalarna

Nya förslaget till Dalastrategi

För att ta tillvara och stärka utvecklingskraften i länets alla delar ska platsers olika förutsättningar, funktionella samband, såsom exempelvis pendling, service, fysisk och digital infrastruktur, beaktas i allt regionalt utvecklingsarbete

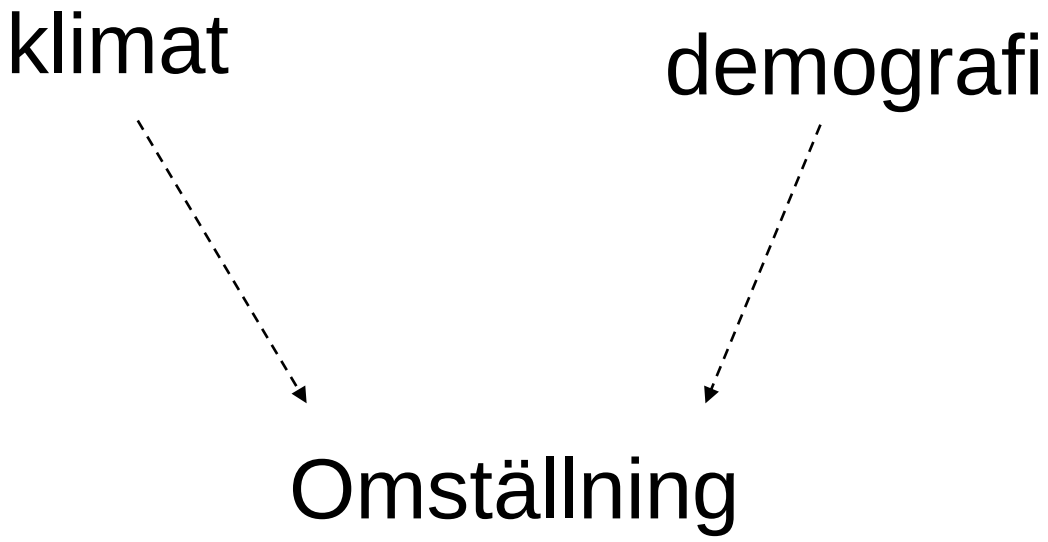
Var bor de som arbetar på Kvarnsvedens pappersbruk?

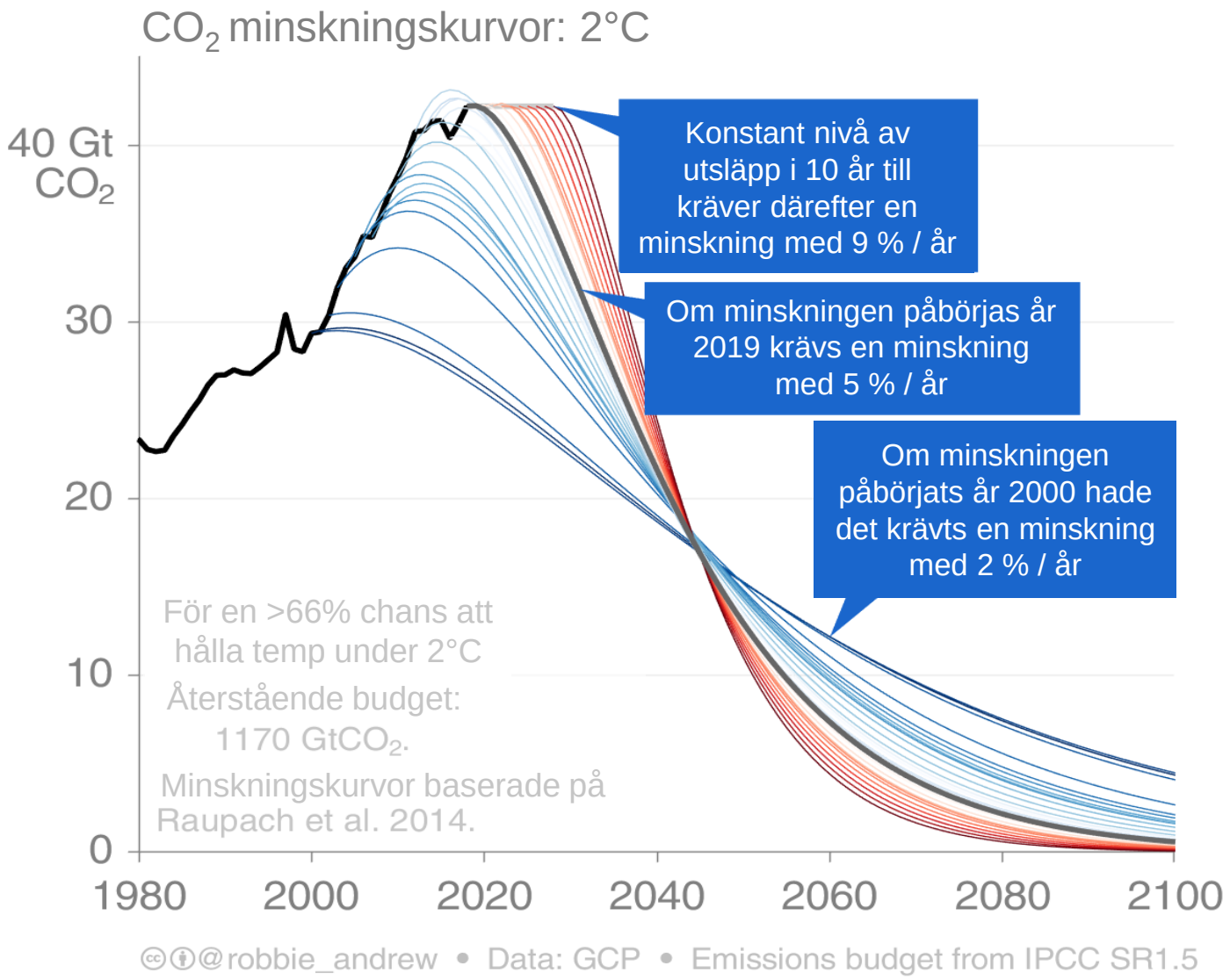

Antal jobb som man når inom 30 min med cykel
0
1 - 10
10 - 100
100 - 1000
1000 - 5000
5000 -
Älvdalen
Västermyckelängen
Evertsberg
Våmhus
Orsa
Skattungbyn
Bonäs
Vattnäs
Sälja
Mora
Nusnäs
Venjan
Venjanssjön
Gesunda
Siljan
161
Tällberg
Rättvi
Siljansnäs
Alvik
Leksand
Västanvik
Malungsfors
Malung
Öjen
26
573
520
Djura
Gagnef
Djurås
Vansbro
Dala-Floda
Äppelbo
Nås
Björbo
Mockfjärd
459
485
70
E16
45

Utgångspunkt inför framtiden

Vi kan inte organisera våra liv eller samhällen som vi gjort tills nu

Hur snabb behöver omställningen vara?

”Till exempel skulle flera 100 miljontals färre människor bli utsatta för klimateffekter och ökad fattigdom, värmeböljor och vattenbrist genom att begränsa global uppvärmning till 1,5 grader jämfört med 2 grader eller mer”

”Korallreven skulle minska med 70-90 procent redan vid en global uppvärmning på 1,5 grader, medan i stort sett alla korallrev (>99 procent) skulle vara förlorade vid 2 graders global uppvärmning”

https://www.smhi.se/nyhetsarkiv/en-halv-grad-gor-stor-skillnad-1.140075

Flera studier pekar på att de globala utsläppen av koldioxid kan komma att minska 4-8 procent under 2020, jämfört med utsläppen 2019. Utsläppsminskningen förväntas dock vara tillfällig.

SSAB:s Hybrit ska tillverka fossilfri stål med hjälp av vätgas istället för kol. (Foto: TT)

Konkurrensen om det gröna stålet tätnar

JOHAN AUGUSTIN 8 APRIL, 2021

Nu meddelar AB Volvo och och ståljätten SSAB att de gemensamt ska producera marknadens första fordon i fossilfritt stål. Samtidigt ökar konkurrensen att vinna marknaden över stålutmanaren H2 Green Steel som backas av konkurrenten Scania.

Redan senare i år ska det första fordonet i grönt SSAB-stål stå klart, för att tillverkas i små volymer under 2022. Stålet till de första fordonen kommer från järnsvamp tillverkad vid Hybrits pilotanläggning i Luleå.

Källa: Dagens PS

Foto: H2 green steel

Publicerad av
simon matthis - 30 mar, 2021

Redan om tre år vill bolaget H2 green steel leverera fossilfritt stål från fabriken i Norra Svartby utanför Boden. Men bolagets styrelseordförande Carl-Erik Lagercrantz ser några hinder på vägen för att nå det målet.

Det handlar om kompetensbrist, tillgång på el och långa handläggningstider för miljötillstånd.

– Vi har ett stort elbehov och det känns orimligt med handläggningstider på tolv år för miljötillstånd. Det måste gå betydligt fortare. Den frågan tittar regeringens samordnare Peter Larsson på, och jag är övertygad om att de hittar en lösning. Vi siktar ju mot att vara i gång 2024 och vi behöver mycket elektricitet, så vi är måna om att denna fråga löses snabbt, säger Carl-Erik Lagercrantz till Norrländska Socialdemokraten.

När det gäller finansieringen – enligt tidningen har man hittills bara skramlat ihop en halv miljard av de 25 miljarder som satsningen beräknas kosta - säger Carl-Erik Lagercrantz att han ändå inte tror att den kommer att bli något problem.

Källa: Industrinyheter.se

Apr 7, 2021

HYBRIT: SSAB, LKAB och Vattenfall bygger unik pilot för storskalig vätgaslagring för en kvarts miljard i Luleå

Viktig del på vägen mot fossilfritt stål.

SSAB, LKAB och Vattenfall påbörjar bygget av ett bergrumslager för fossilfri vätgas i pilotskala i anslutning till HYBRIT:s pilotanläggning för direktreduktion i Luleå. Det är ett viktigt steg i utvecklingen mot en fossilfri värdekedja för fossilfritt stål. Investeringskostnaden på drygt 250 miljoner kronor delas i lika delar av ägarbolagen och Energimyndigheten som stöttar via Industriklivet.

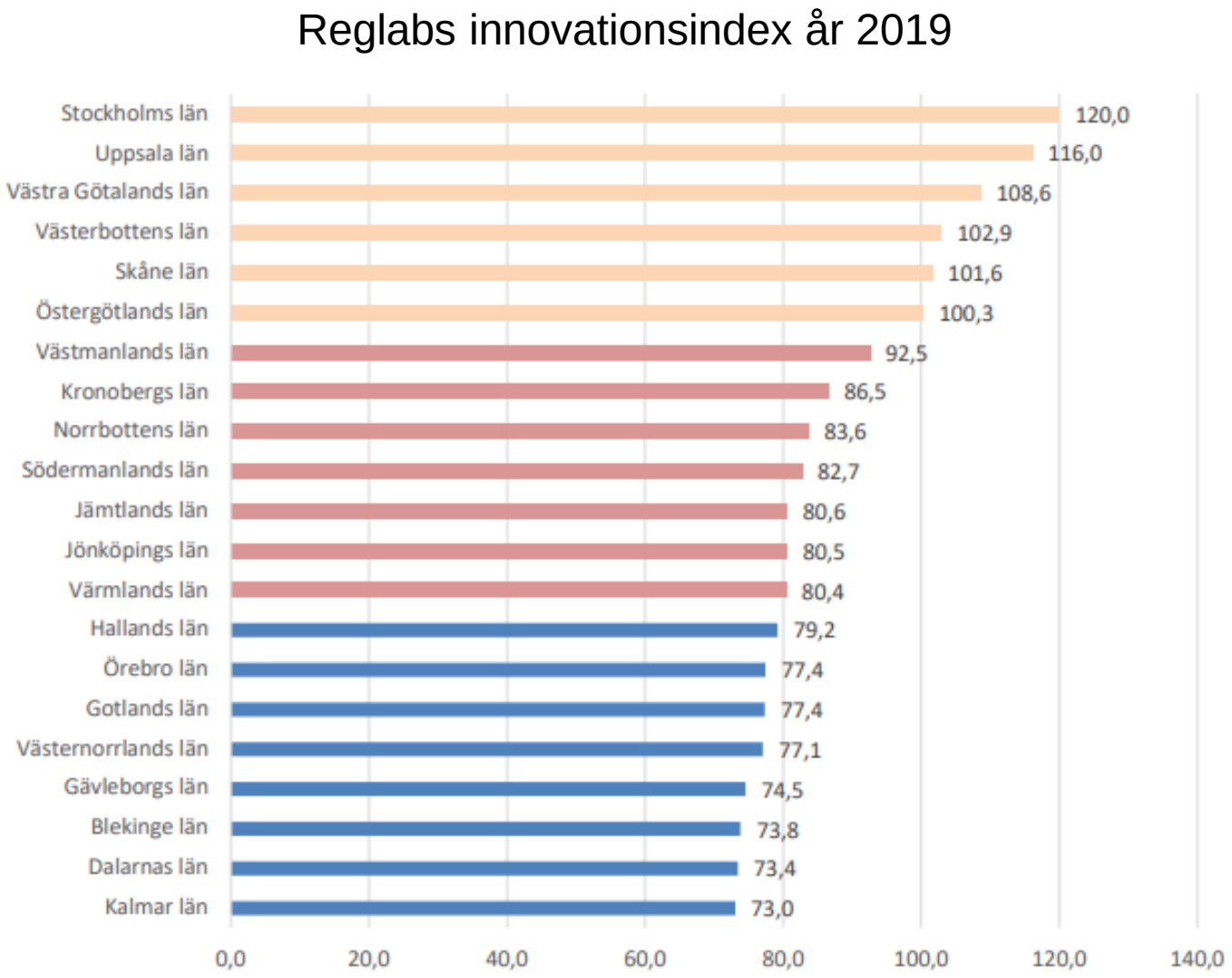
Som en del av HYBRIT, SSAB:s, LKAB:s och Vattenfalls gemensamma initiativ, startar Hybrit Development AB bygget av ett vätgaslager i Svartöberget för att utveckla tekniken för lagring. Fossilfri vätgas som ersätter kol och koks är en avgörande del i produktionstekniken för fossilfri järn- och stålproduktion, där utsläppen av koldioxid i princip elimineras.

Vätgaslager bedöms spela en väldigt viktig roll för framtida effekt- och energibalansering och storskalig vätgasproduktion. Lagret beräknas att vara färdigt och i drift från år 2022 fram till 2024.

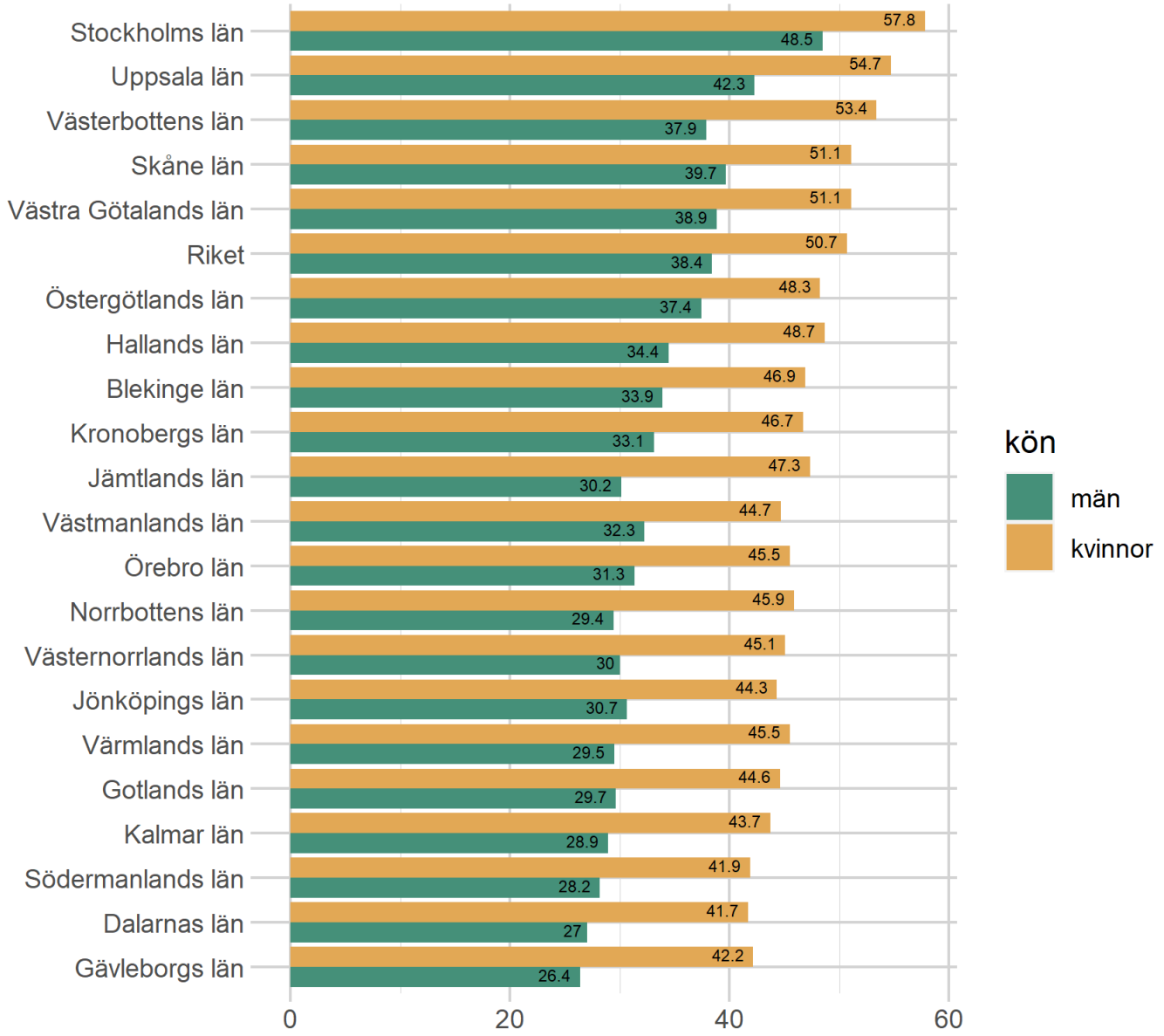
–Det är mycket glädjande att HYBRIT fortsätter att leda utvecklingen av effektiv produktion av fossilfritt stål när vi nu också bygger ett pilotlager för storskalig fossilfri vätgas i Luleå. Lagring ger möjligheten att variera efterfrågan på el och stabilisera energisystemet genom att producera vätgas då det finns mycket el, till exempel när det blåser, och använda lagrad vätgas när elsystemet är ansträngt, säger Andreas Regnell, strategichef Vattenfall och styrelseordförande i HYBRIT.

Källa: Svensk Verkstad

Omställnings-/innovationskapacitet

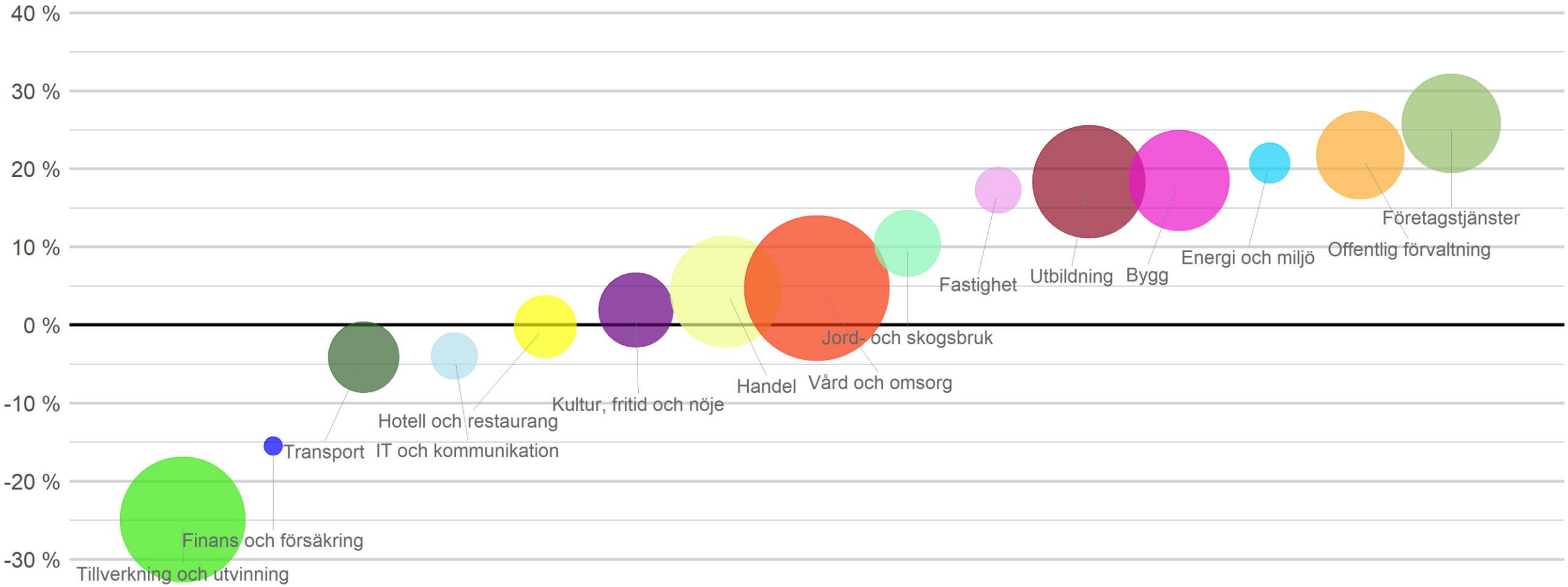

Andel 25-64 år med eftergymnasial utbildning år 2020

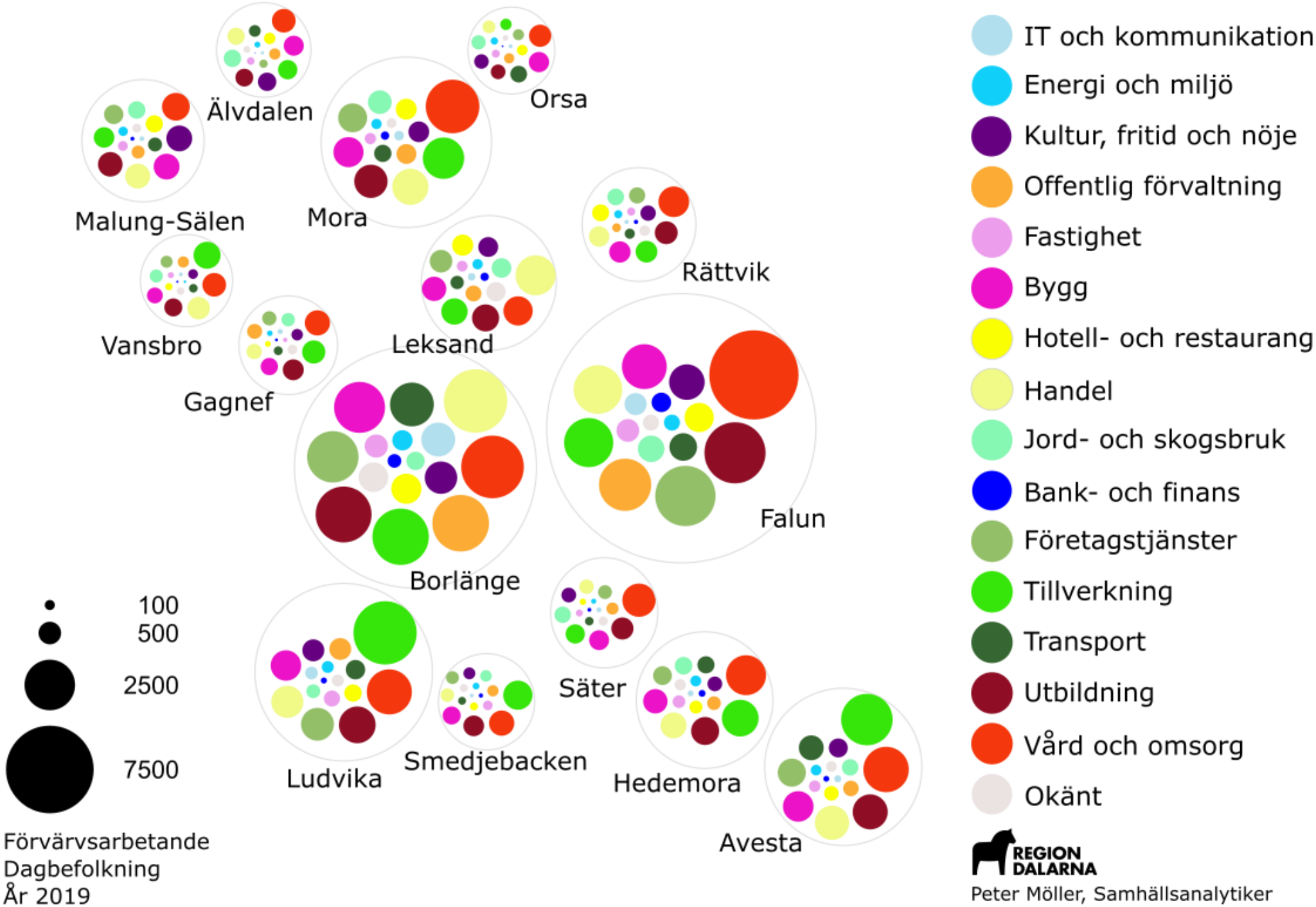

Källa: SCB:s befolkningsprognos
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

Förändring antal sysselsatta i Dalarna år 2008-2020

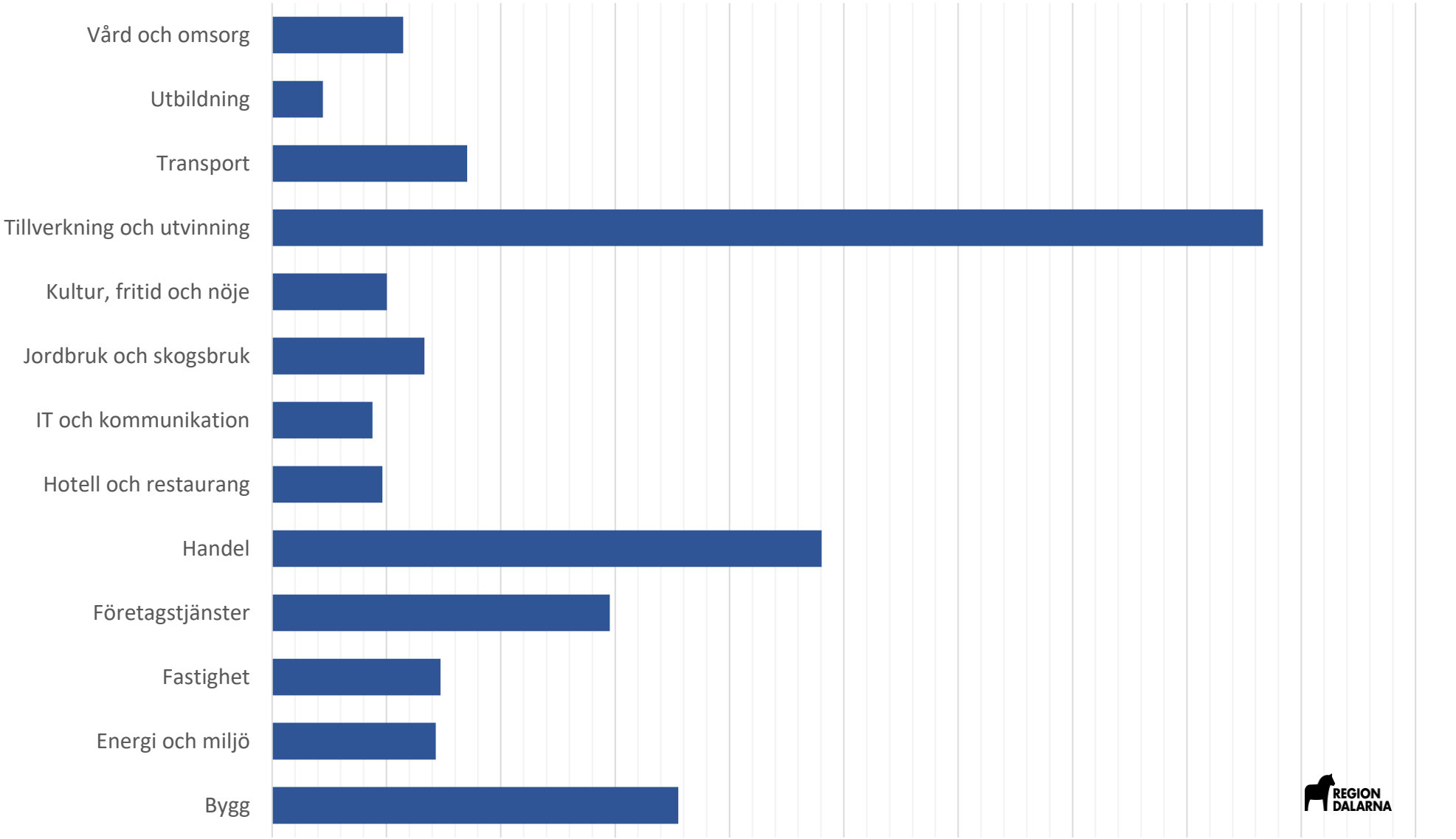

Källa: SCB:s öppna statistikdatabas, Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna
OBS! Från och med år 2019 samlas statistiken in på ett annat sätt och är därmed inte fullt jämförbar med tidigare år
Jord- och skogsbruk definierades om 2011 och därför har förändringen mellan år 2010 och 2011 tagits bort ur beräkningen

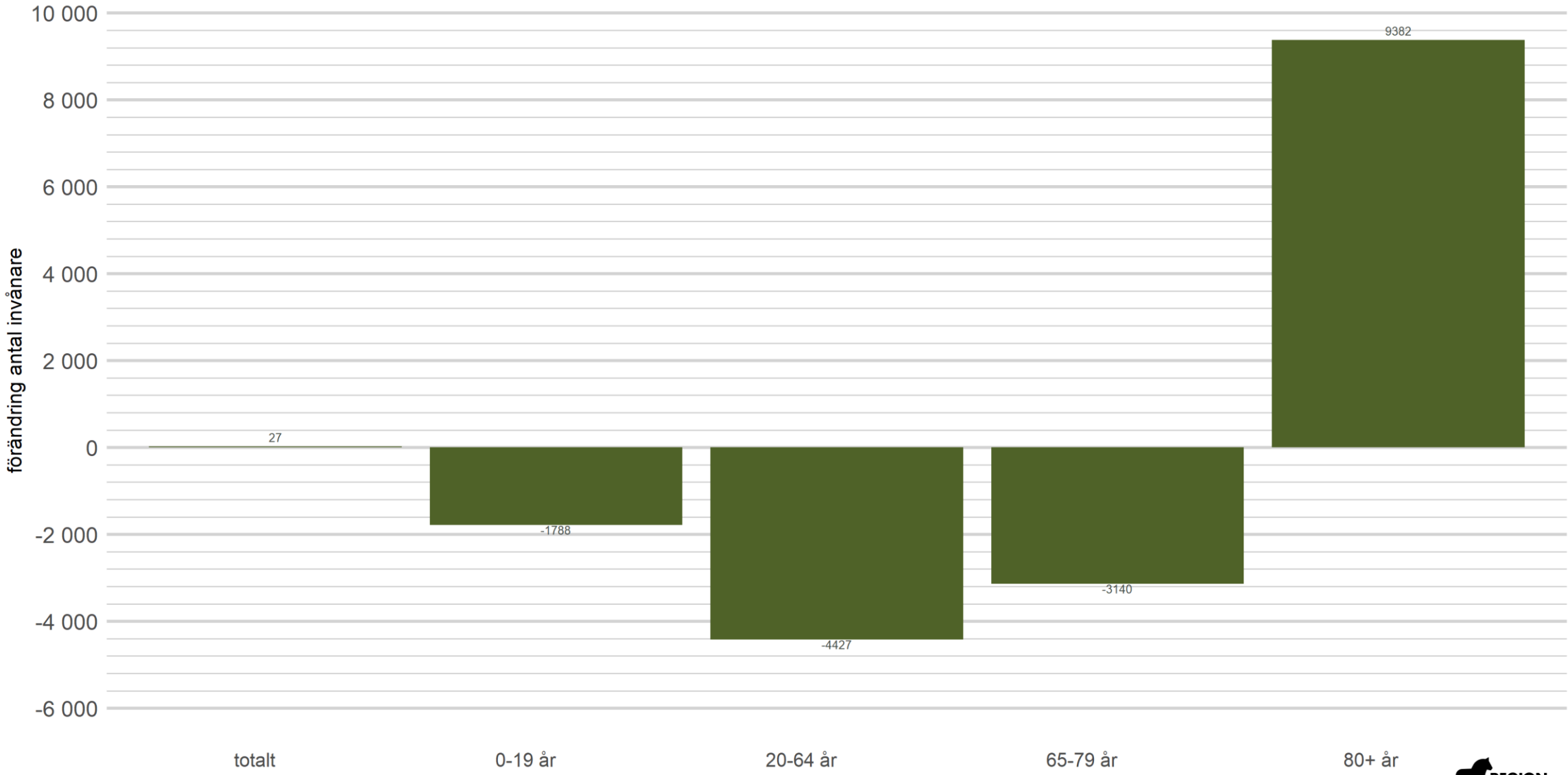
Peter Möller, Samhällsanalytiker

Förädlingsvärde (mnkr) i Dalarnas län år 2019

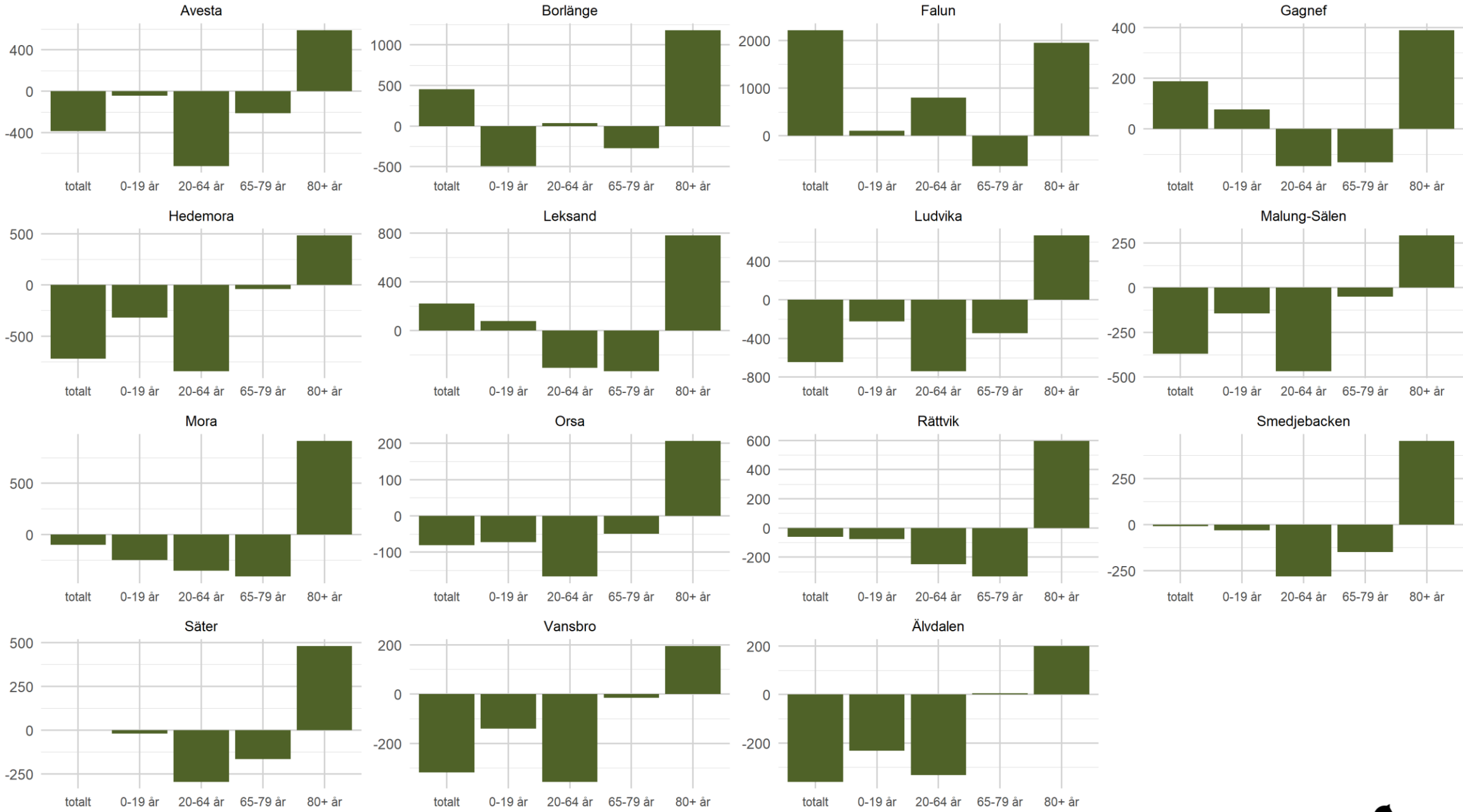

Källa: Statistiska centralbyrån
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

Befolkningsförändring i Dalarnas län 2020-2030
(enligt befolkningsprognos våren 2021)

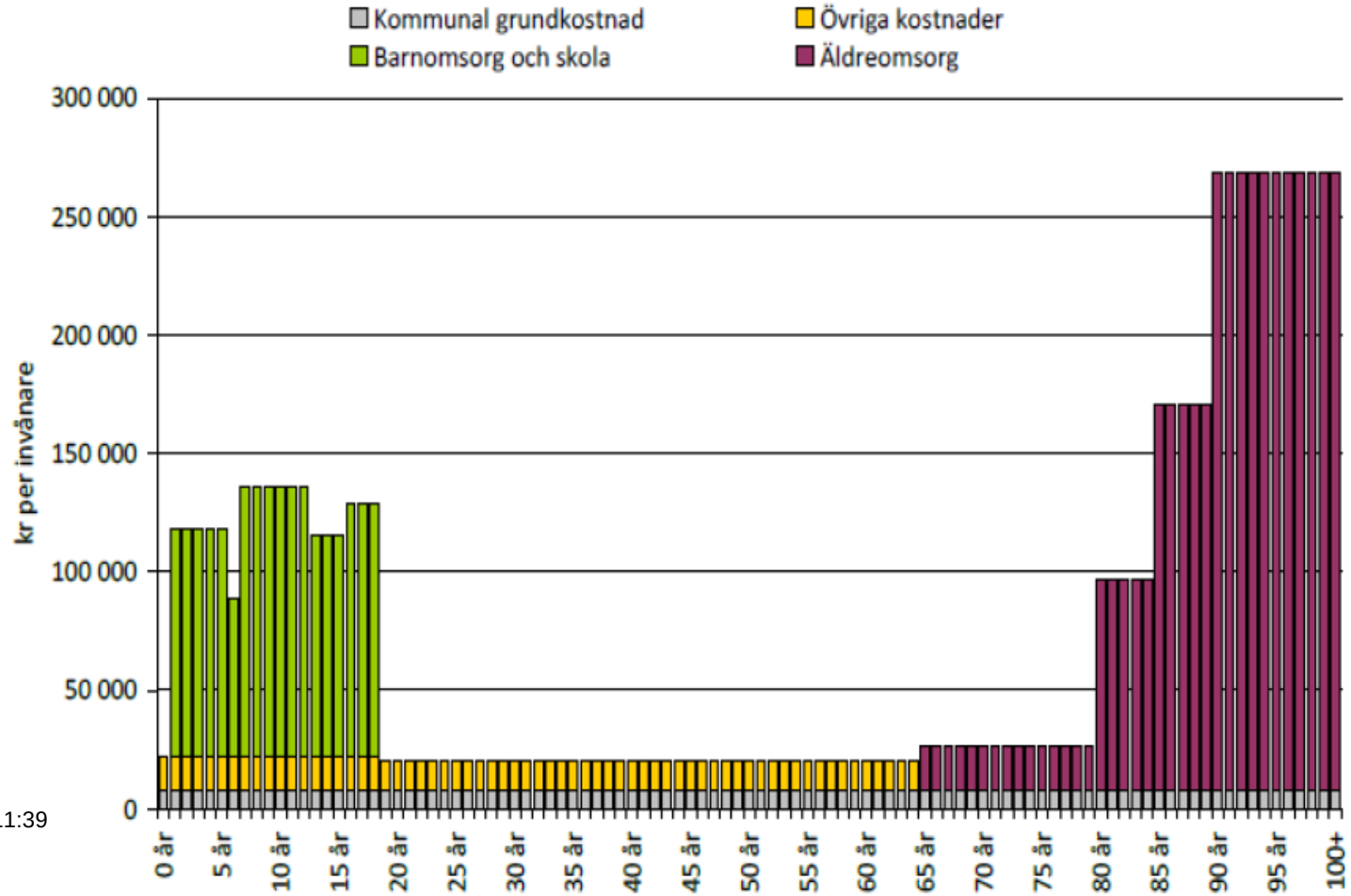
Befolkningsförändring i Dalarnas läns kommuner 2020-2030
(enligt befolkningsprognos våren 2021)

Källa: SCB:s befolkningsprognos
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

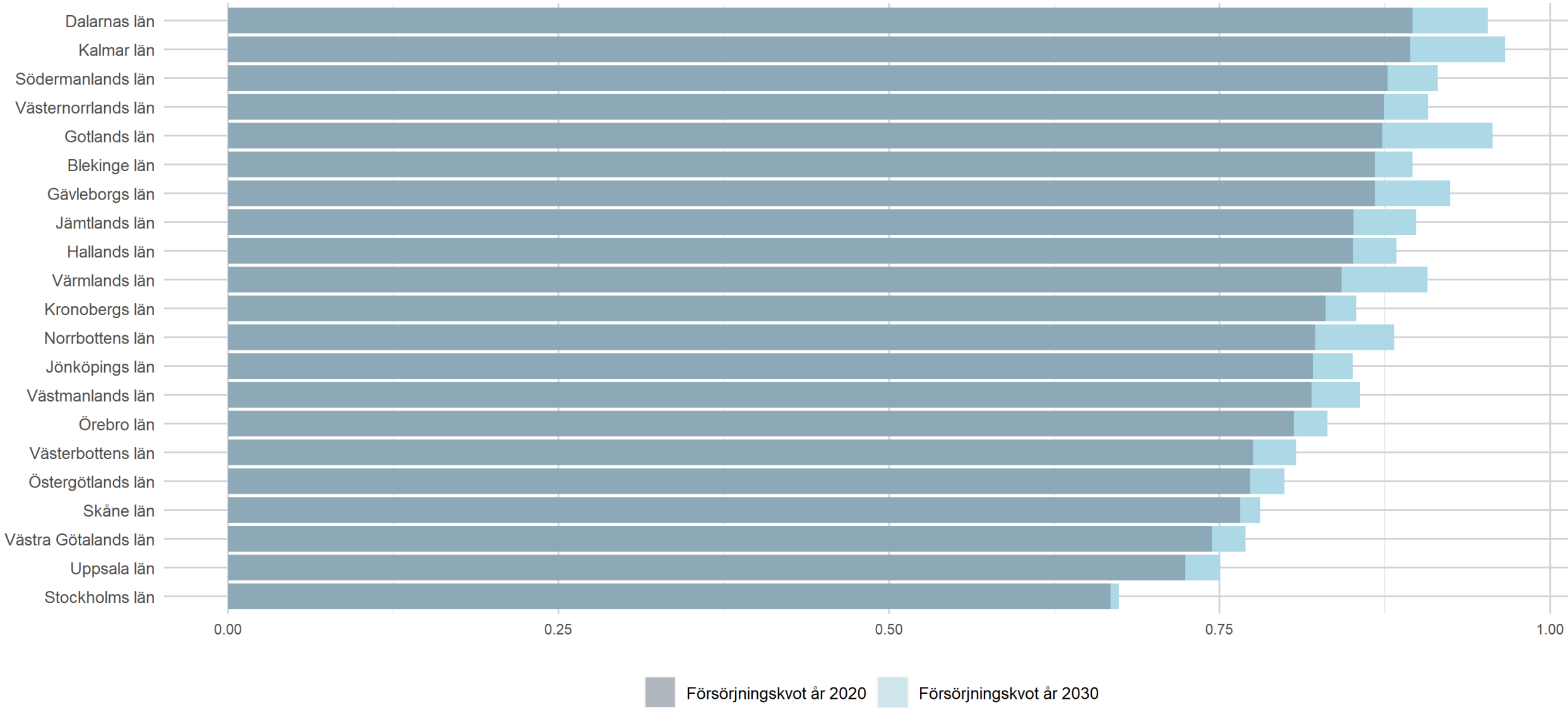
REGION DALARNA

Demografi och kommunala kostnader

Källa: SOU 2011:39

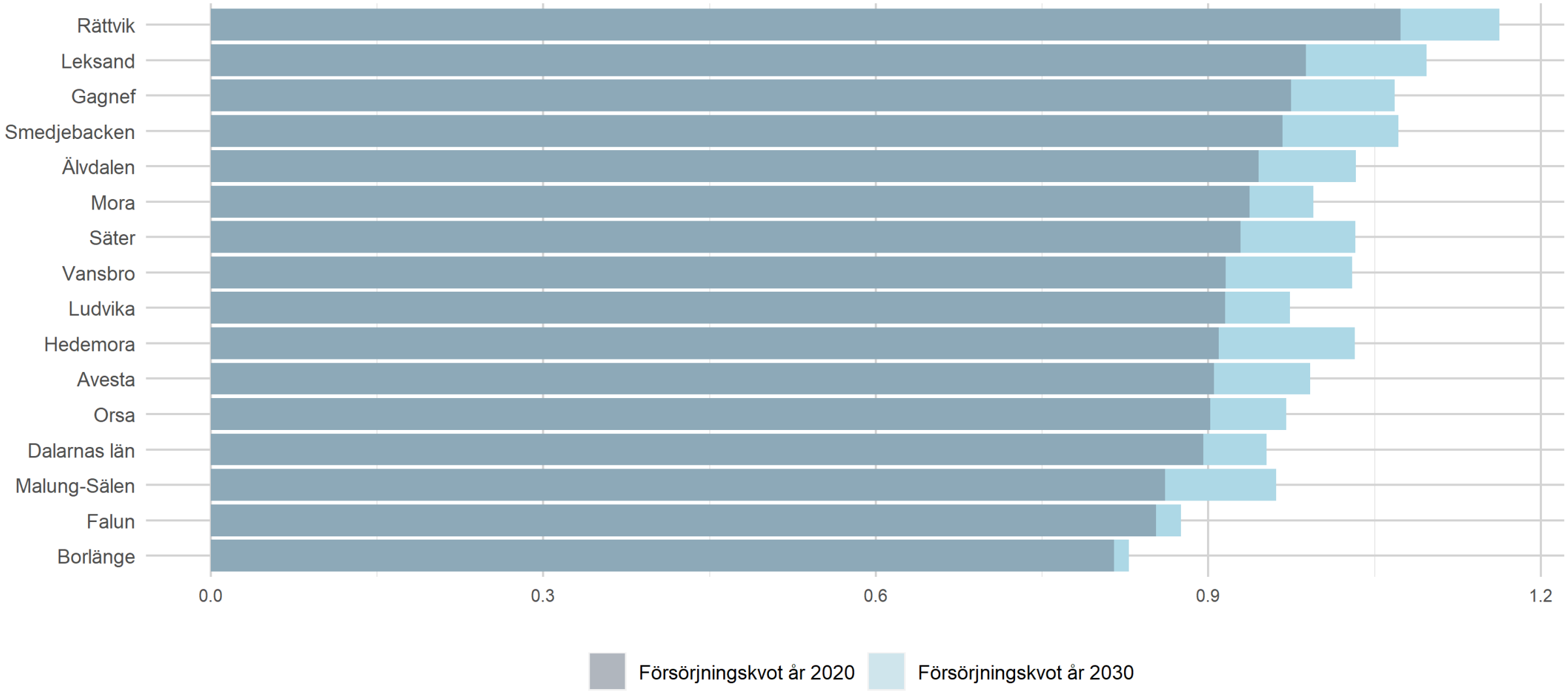
Förändring av försörjningskvoten i Sveriges län mellan år 2020 och år 2030

Källa: SCB:s öppna statistikdatabas, befolkningsmängd och befolkningsprognos
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

REGION DALARNA

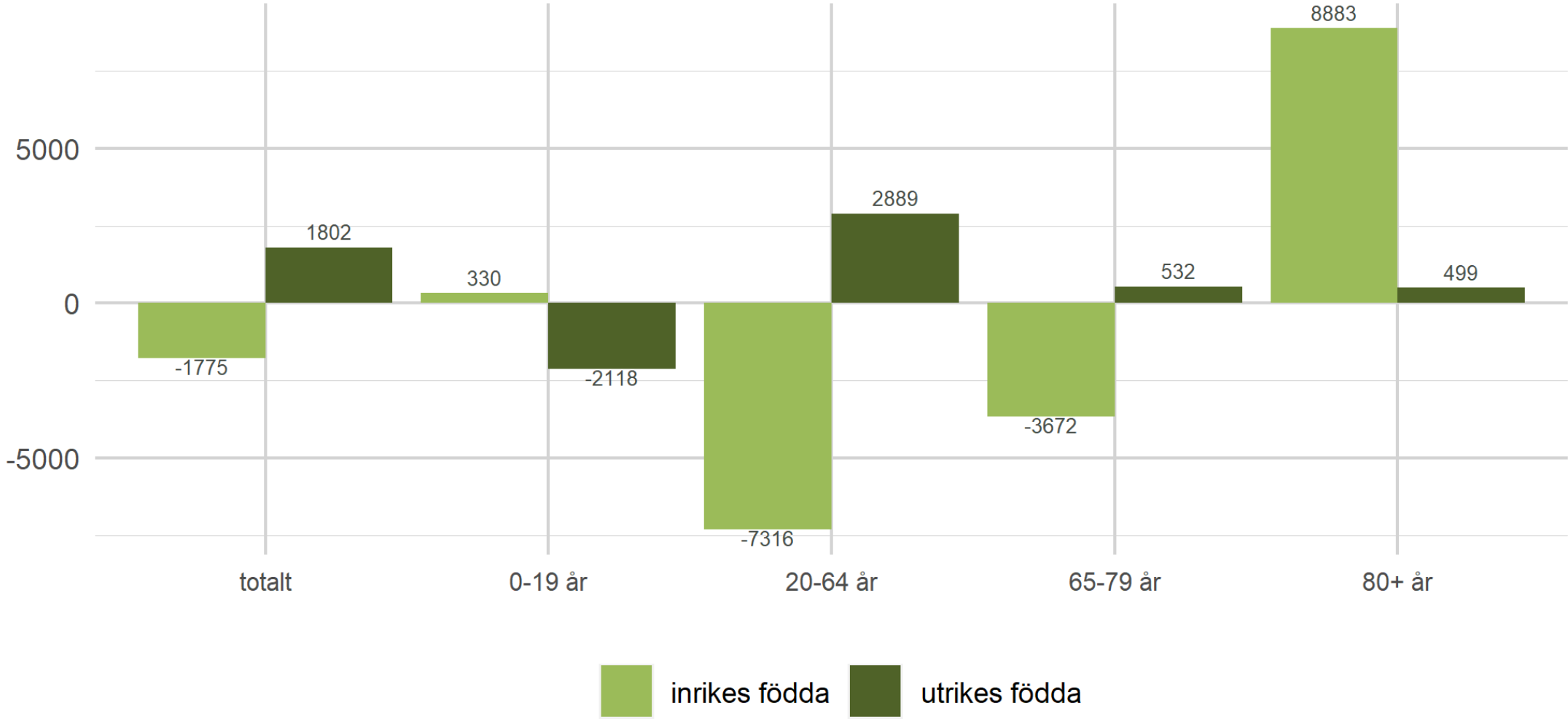
Förändring av försörjningskvoten i Dalarnas läns kommuner mellan år 2020 och år 2030

Källa: SCB:s öppna statistikdatabas, befolkningsmängd och befolkningsprognos
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

REGION DALARNA

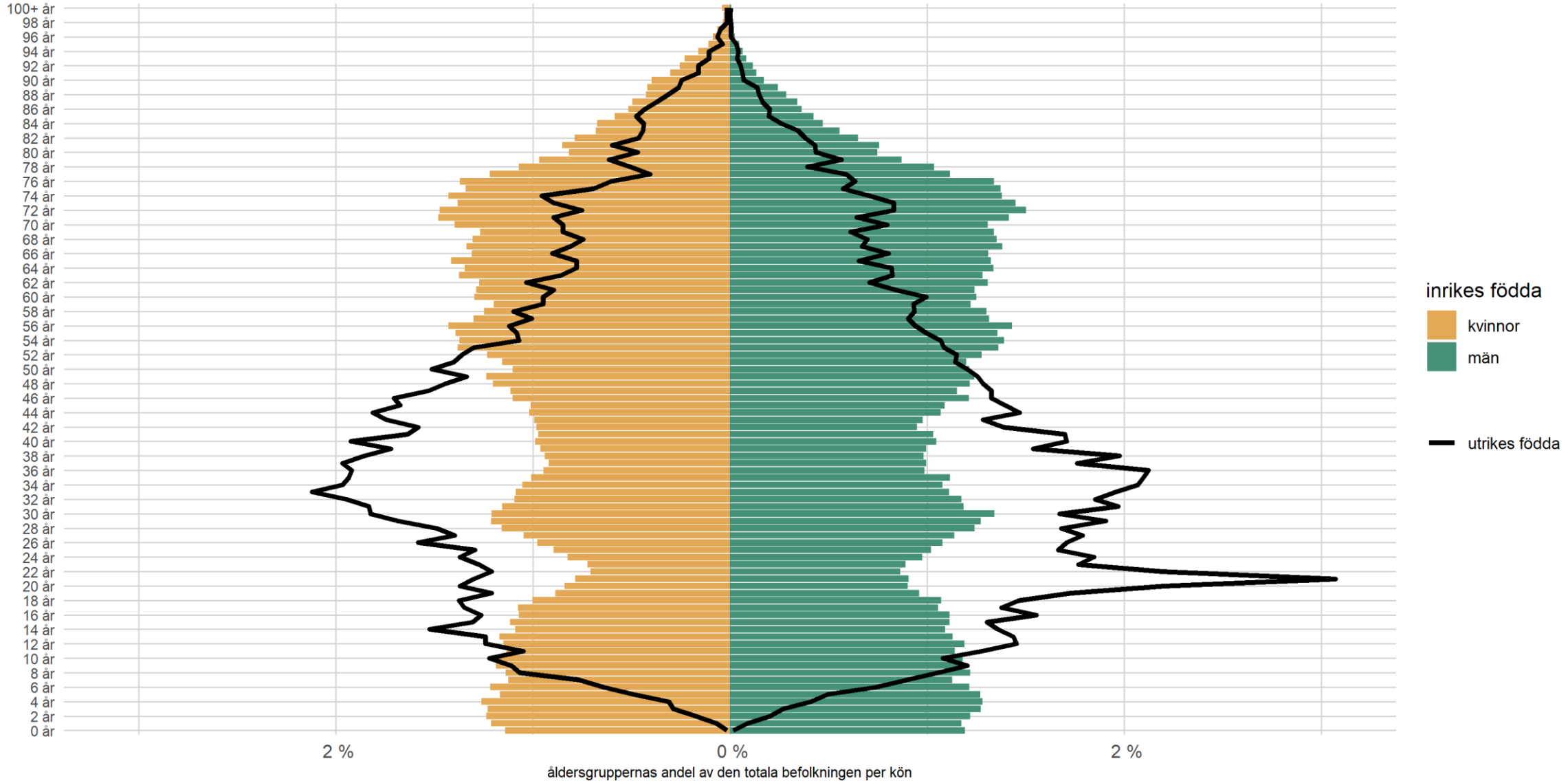
Befolkningsförändring i Dalarnas län 2020-2030
(enligt befolkningsprognos våren 2021)

Källa: SCB:s befolkningsprognos
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

REGION DALARNA

Inrikes födda i Dalarnas län år 2020
jämfört med utrikes födda

Källa: SCB
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

REGION DALARNA

”Under perioden 2018–2035 beräknas antalet sysselsatta öka med cirka 413 000 personer”

”Utrikes födda beräknas stå för nästan 90 procent av den totala sysselsättningsökningen”

” Antalet sysselsatta inrikes födda i samma åldrar beräknas samtidigt minska med 30 000 personer”

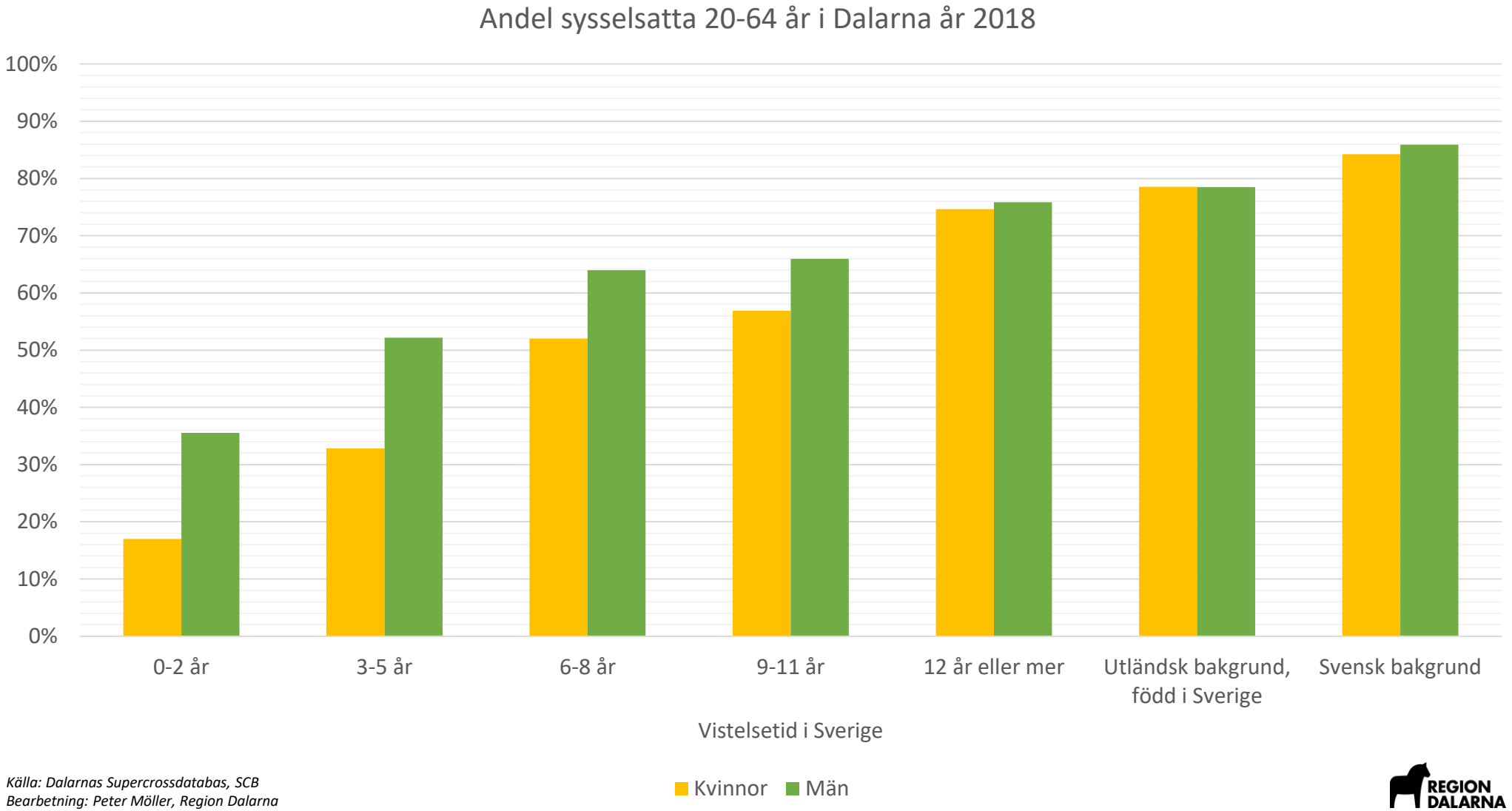
Drygt **6 procent** av arbetskraften i Dalarna i åldrarna 20-64 år har invandrat de senaste 10 åren. *(drygt 7500 personer av nästan 122500 personer totalt)*

Det finns drygt 3100 vårdbiträden, var 4:e har invandrat de senaste 10 åren.

Det finns nästan 1500 restaurang- och köksbiträden i Dalarna, var 4:e har invandrat de senaste 10 åren. (var 7:e kock/kallskänka av drygt 1300)

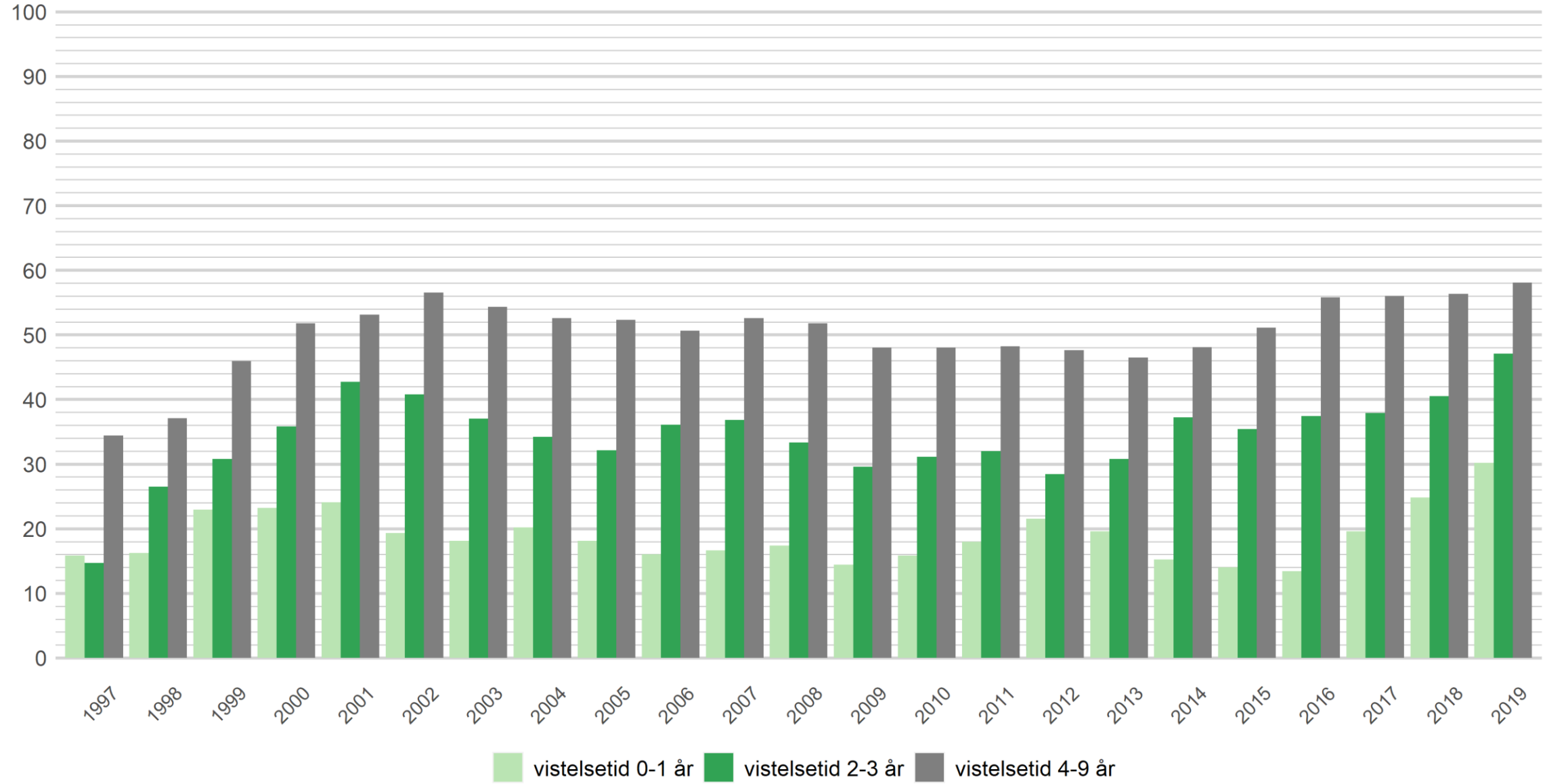
Det finns drygt 2100 städare i Dalarna, var 5:e har invandrat de senaste 10 åren.

Det finns drygt 1300 elevassistenter i Dalarna, var 5:e har invandrat de senaste 10 åren.

Källa: Dalarnas Supercrossdatabas, SCB
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

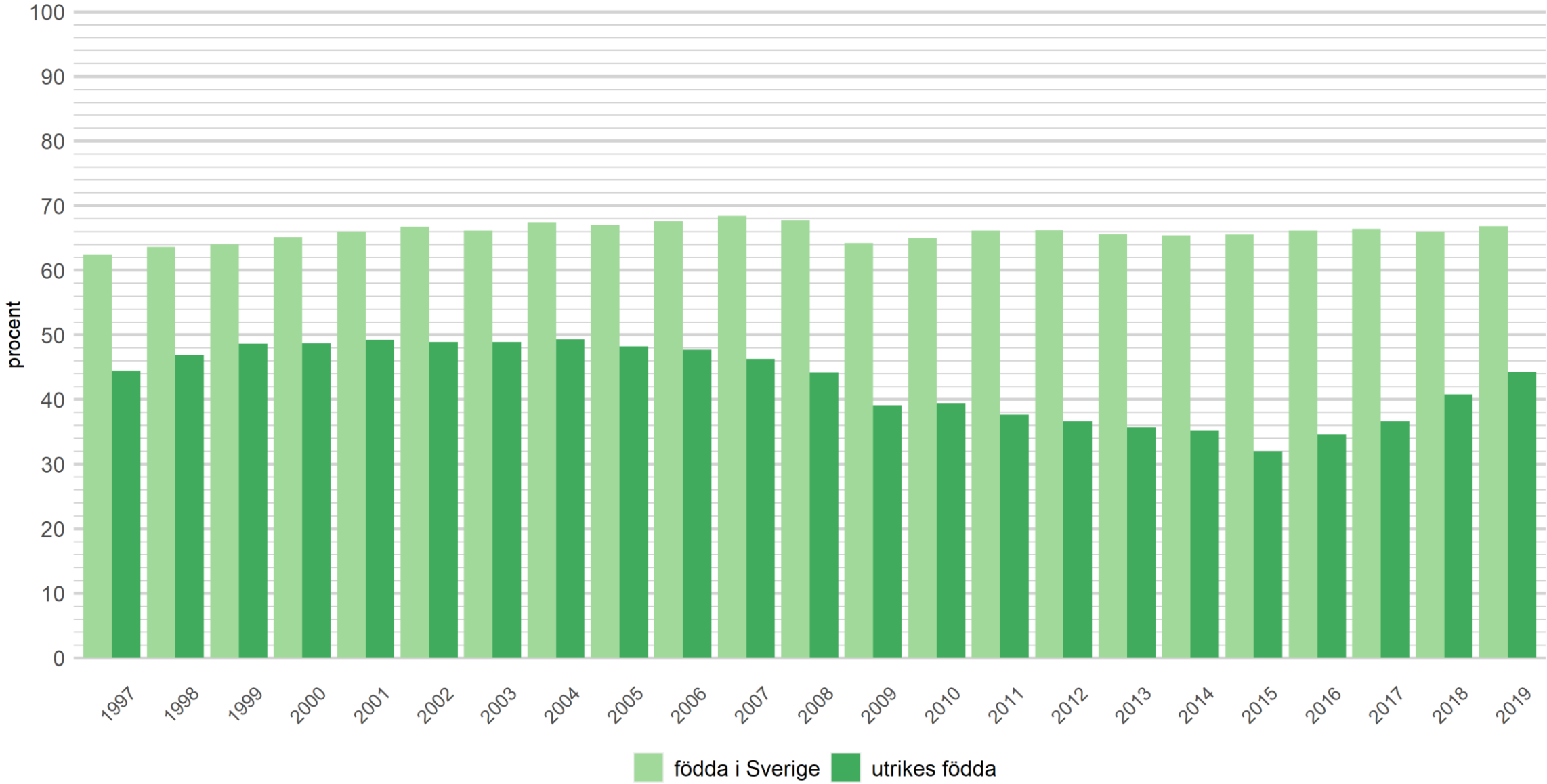
Andel förvärvsarbetande i Dalarnas län

Källa: SCB
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

REGION DALARNA

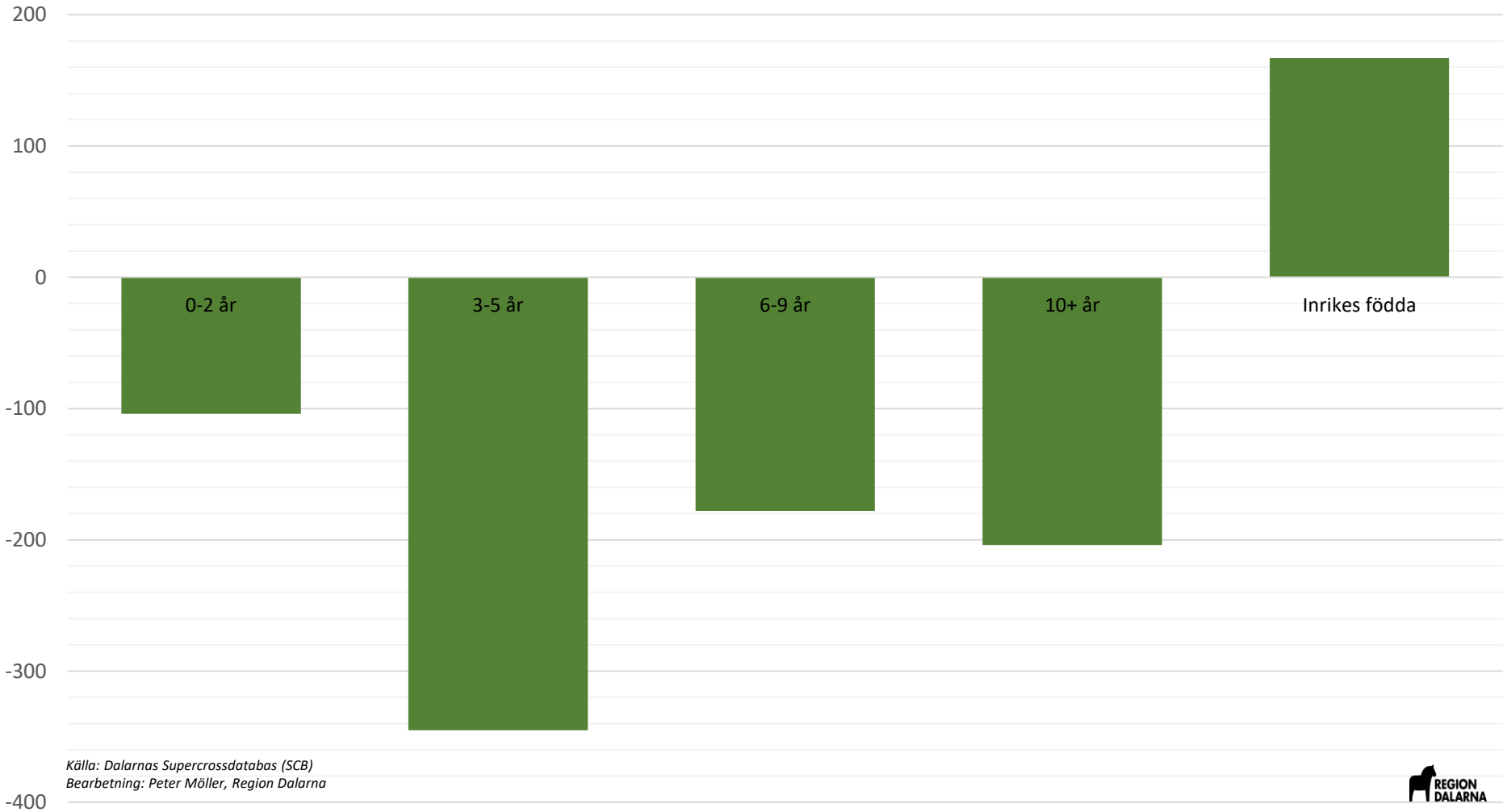
Andel förvärvsarbetande 20-64 år lågutbildade (ej gymnasieutbildning) i Dalarnas län

Källa: SCB:s befolkningsprognos
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

REGION DALARNA

Skillnad mellan in- och utflyttning till Dalarna från andra län för utrikes födda och vistelsetid år 2020

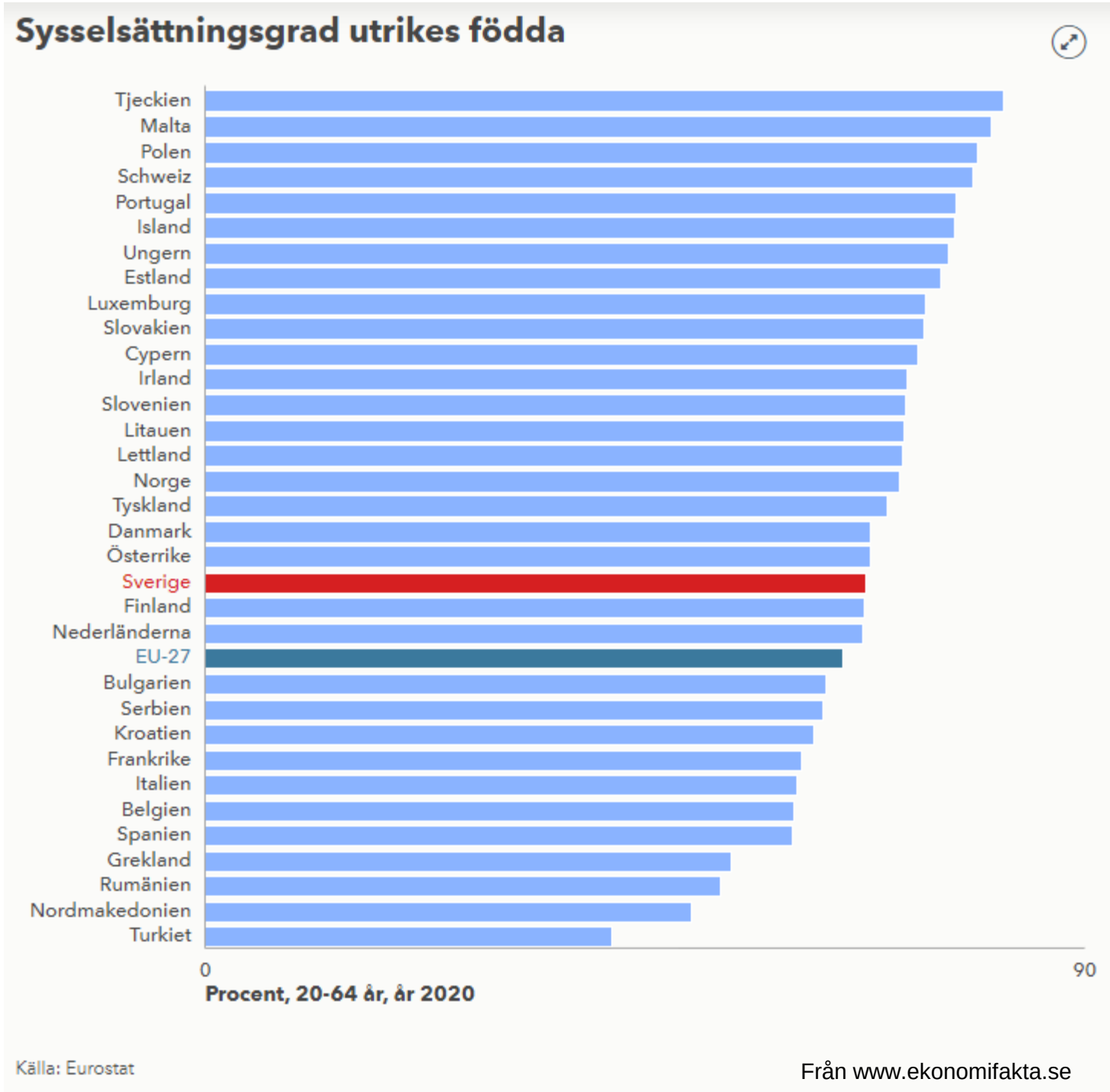

Källa: Dalarnas Supercrossdatabas (SCB)
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

REGION DALARNA

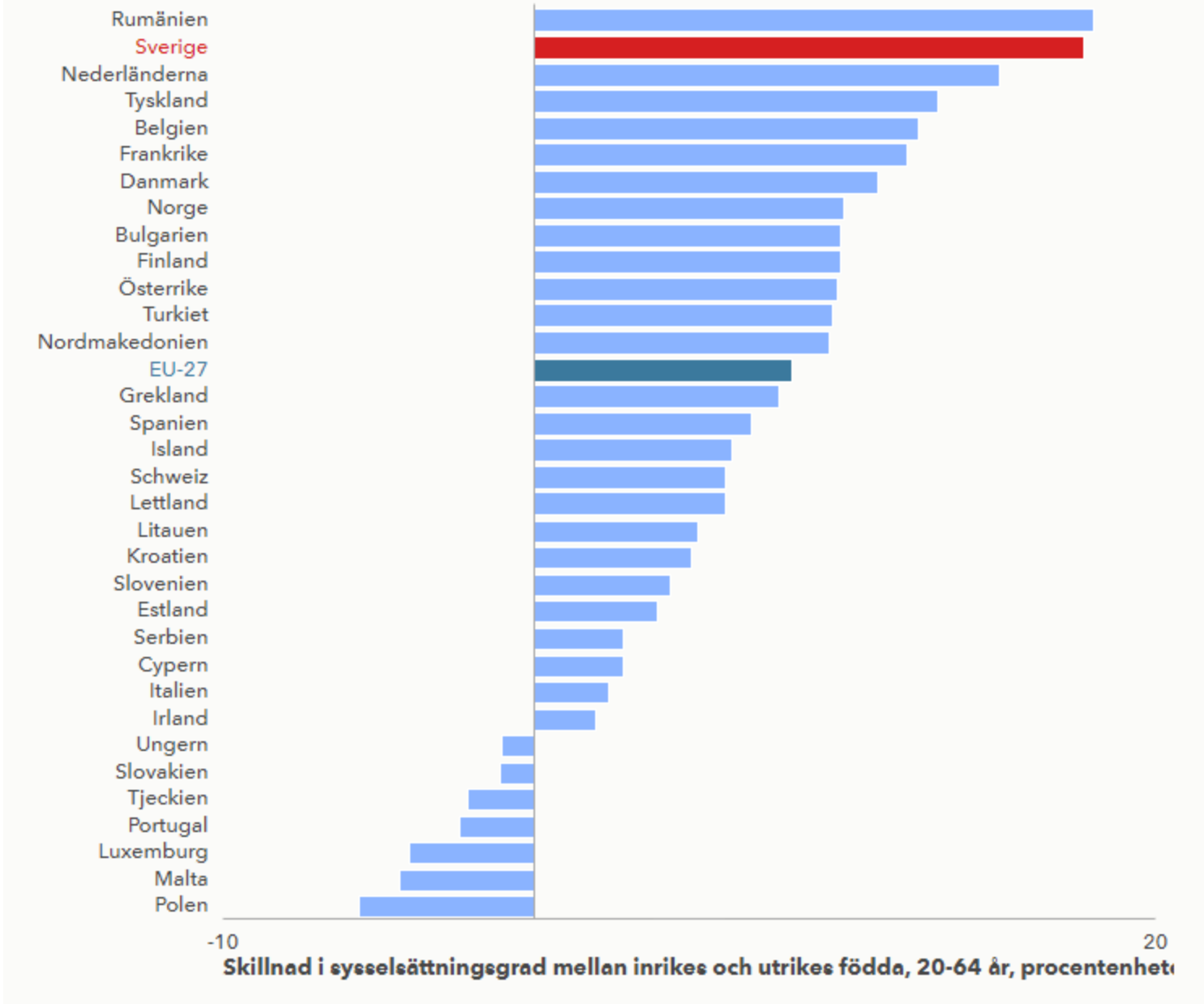

Sverige sämst på integration i EU! …?

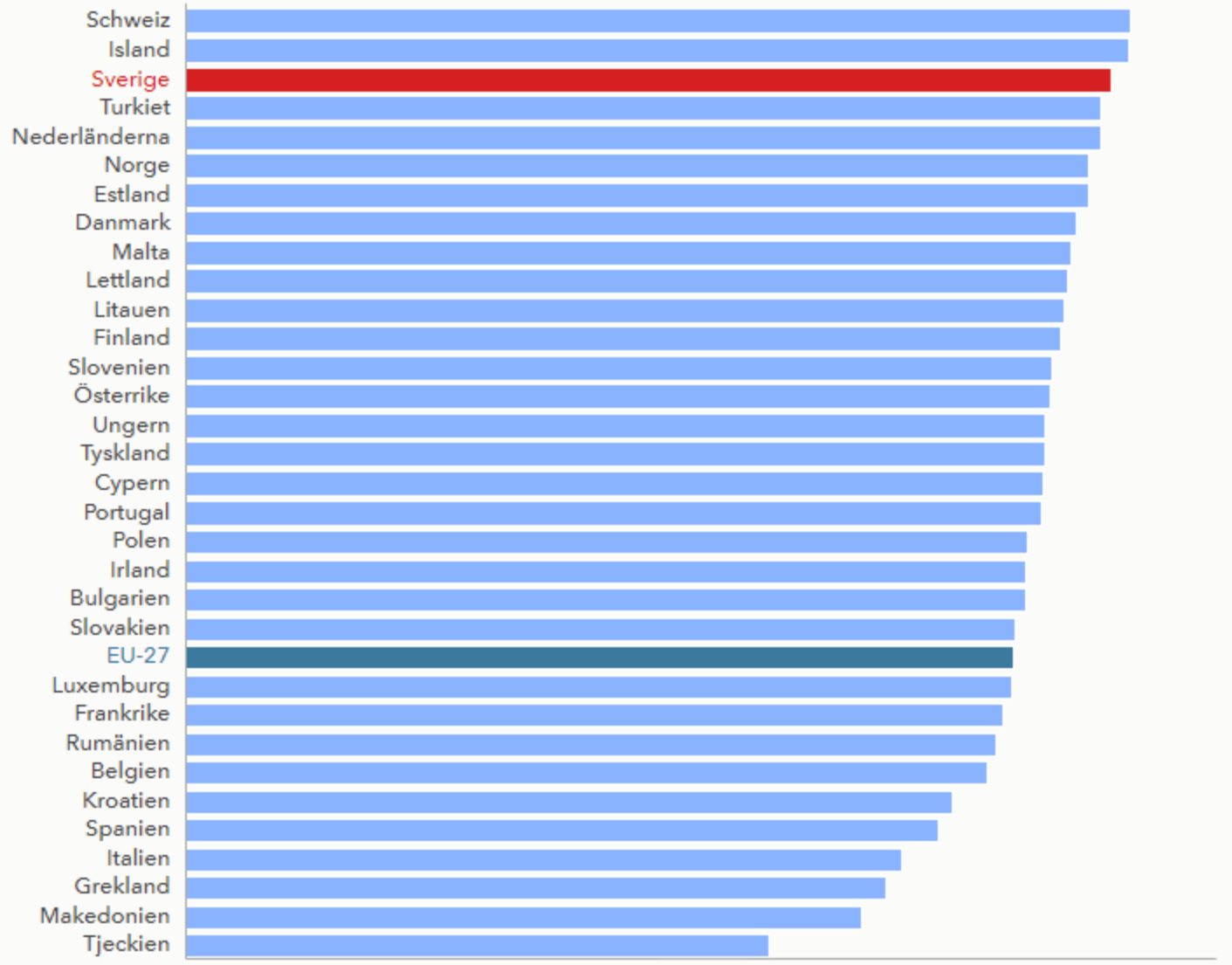
Från www.ekonomifakta.se

Sysselsättningsgap

Från www.ekonomifakta.se

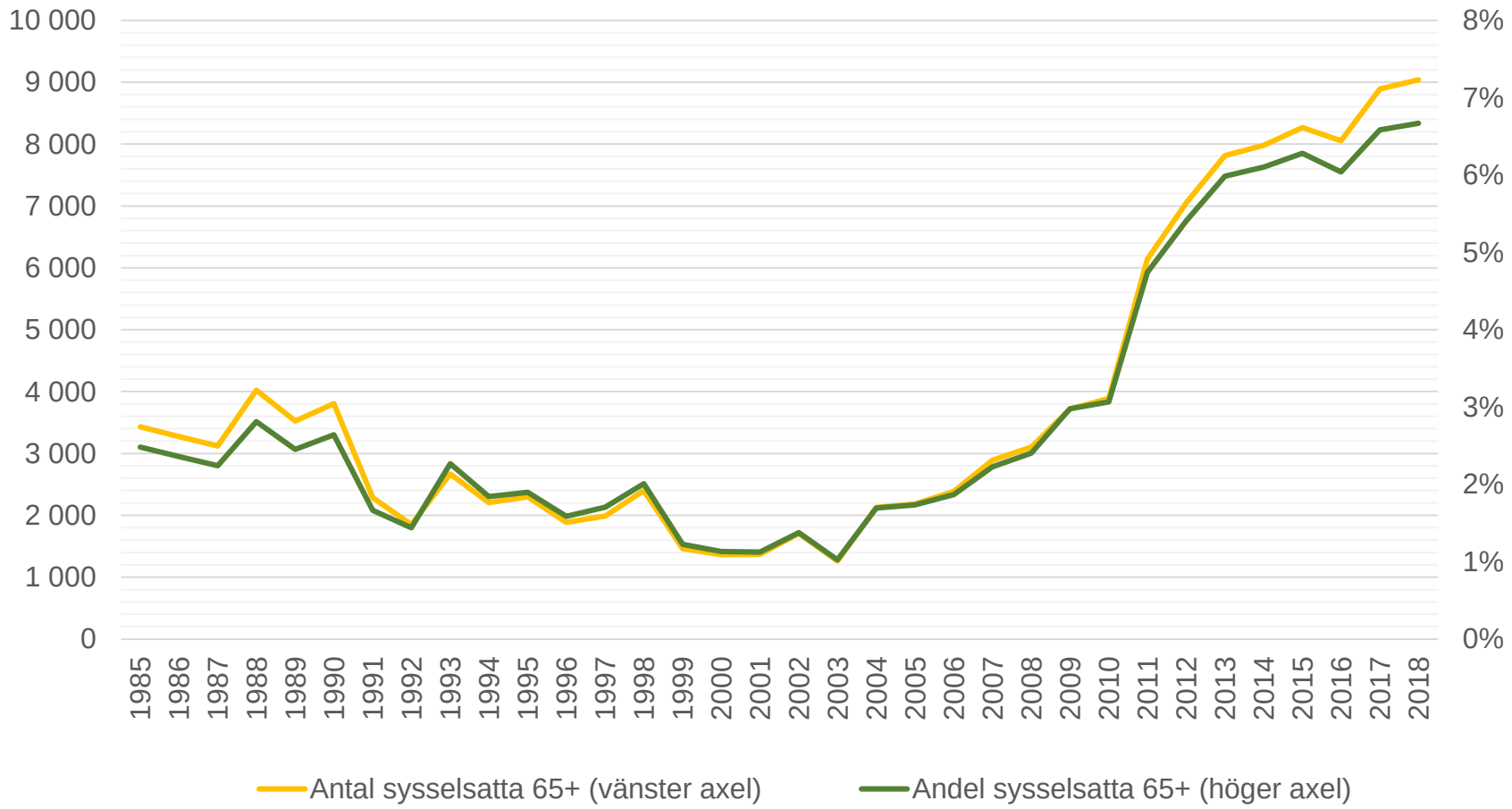
Sysselsättningsgrad, 20-64 år - internationellt

Källa: Eurostat via Macrobond

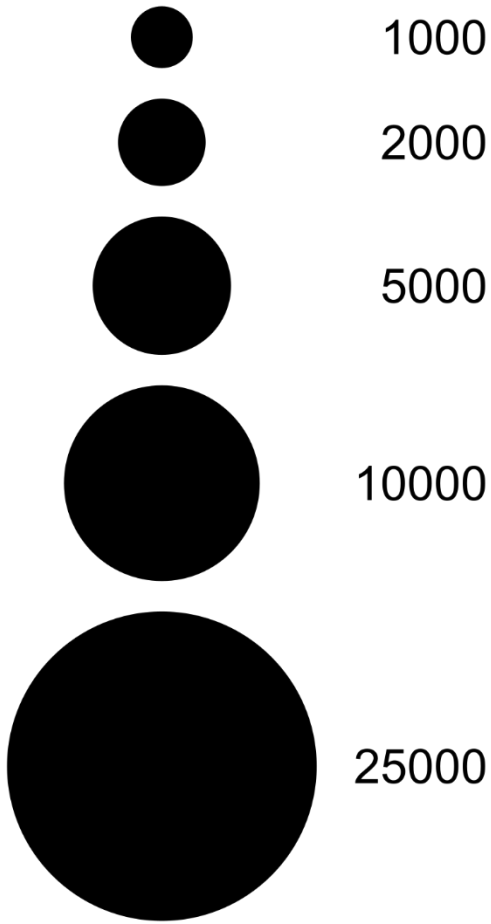
Från www.ekonomifakta.se

Antal och andel sysselsatta 65+ år i Dalarna

Källa: Raps-RIS, SCB och Tillväxtverket
Bearbetning av Peter Möller, Region Dalarna

Antal ej i arbete eller studier jämfört med antal sysselsatta (dagbefolkning) i Dalarna år 2019

REGION DALARNA

Peter Möller, Samhällsanalytiker

Vetenskap

Vetenskapsredaktionen
Vetenskapsredaktör: Marla Gunther
Telefon: 08-738 12 17 E-post: marla.gunther@dn.se

Arbete.

Tekniken som tar över ditt jobb*

Teknikutvecklingen kan leda till att hälften av alla jobb har försvunnit om tjugo år.
Nu träffas ingenjörer, samhällsvetare och humanister på KTH för att diskutera vad vi kan göra åt det och vad vi ska göra i stället.

- Ofta arbetsuppgifter som försvinner – inte hela yrken
- Automatisering ingenting nytt
- Det kommer nya arbetsuppgifter / yrken
- Givet den demografiska situationen: en möjlighet!

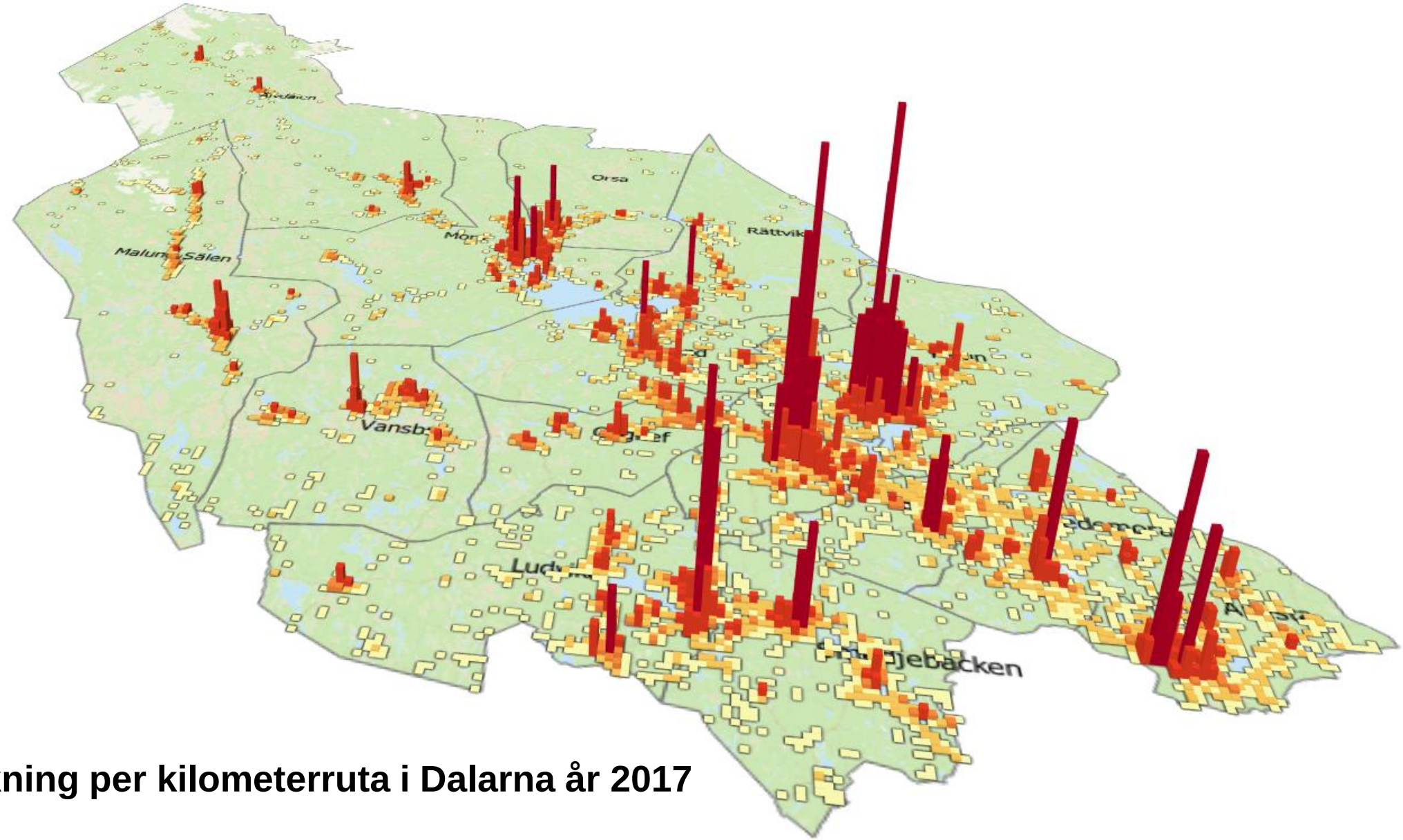
Automatisering – viktigt att tänka på

Struktur/individ
- ansvar

Skäl till oro:
mäns
studieprestationer

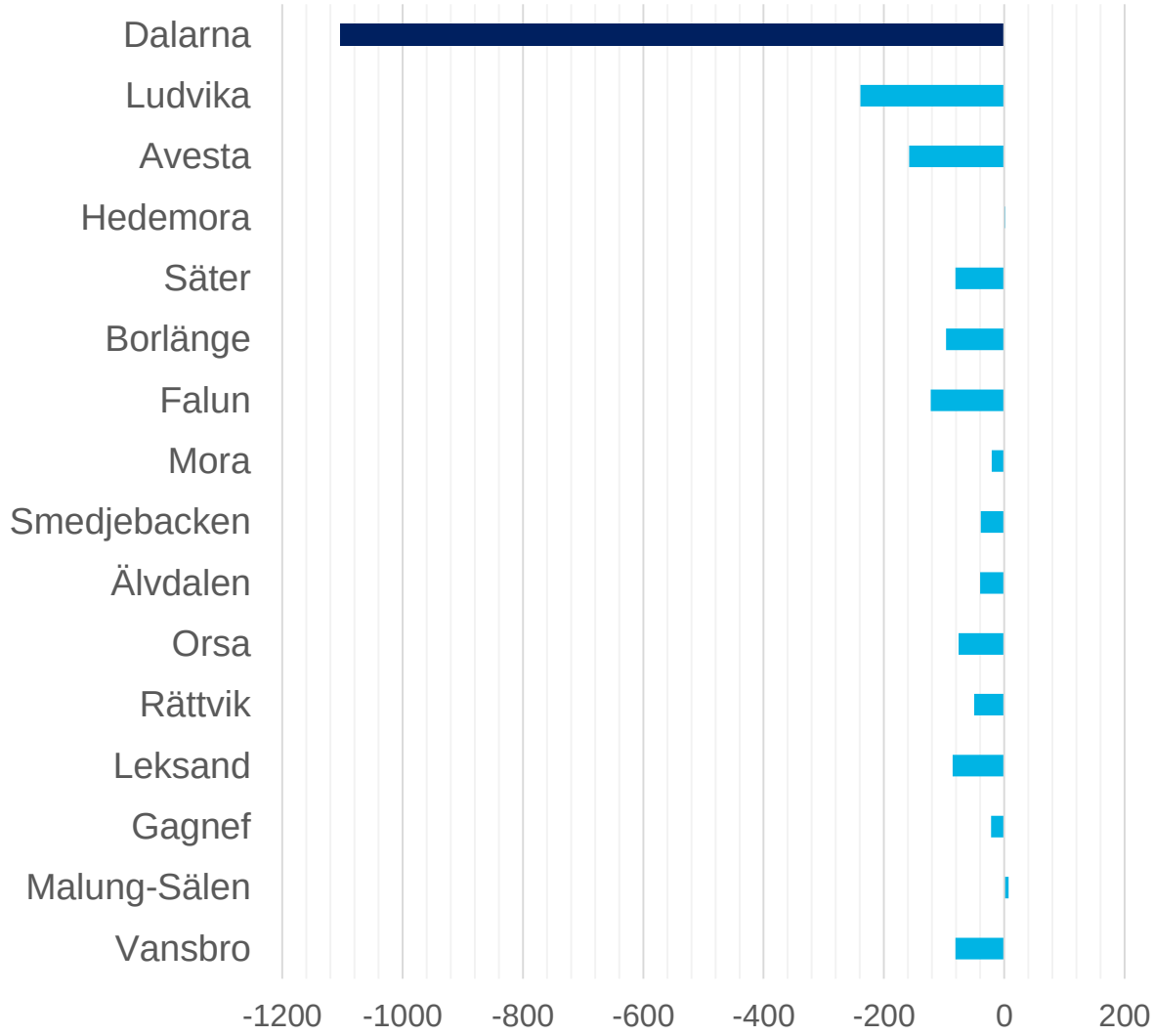

Tillit + Sammanhållning = Social hållbarhet

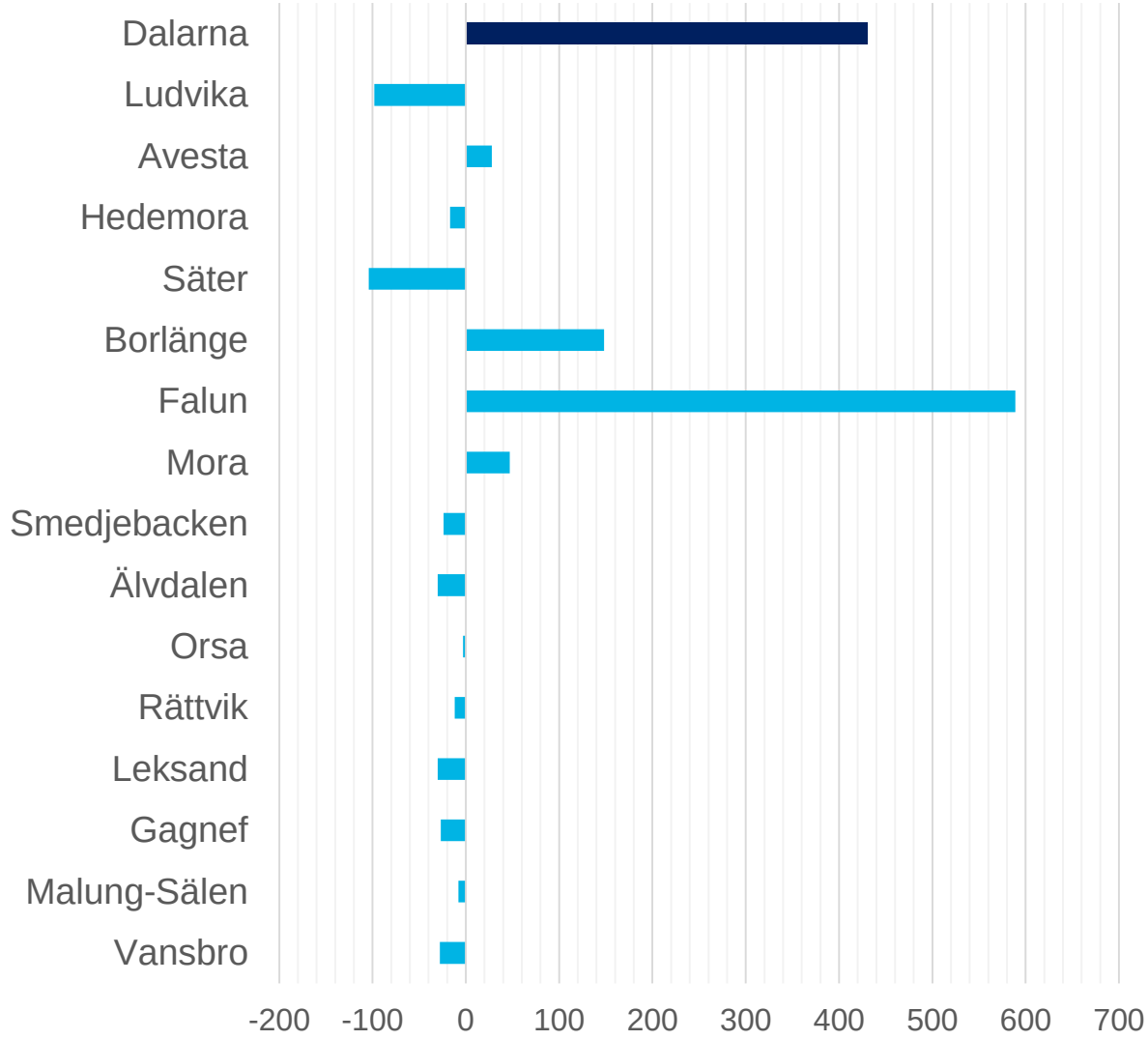

Befolkning per kilometerruta i Dalarna år 2017

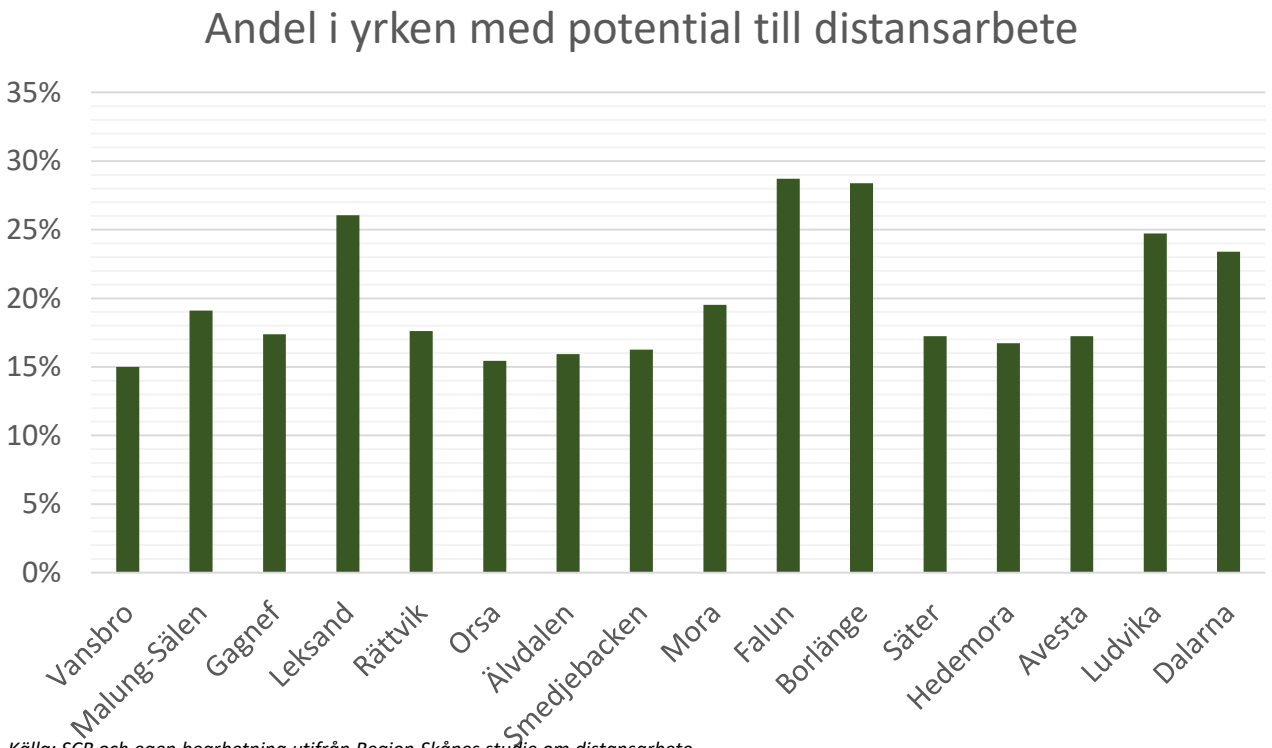
Förändring antal sysselsatta i statlig sektor per kommun 2007-2018

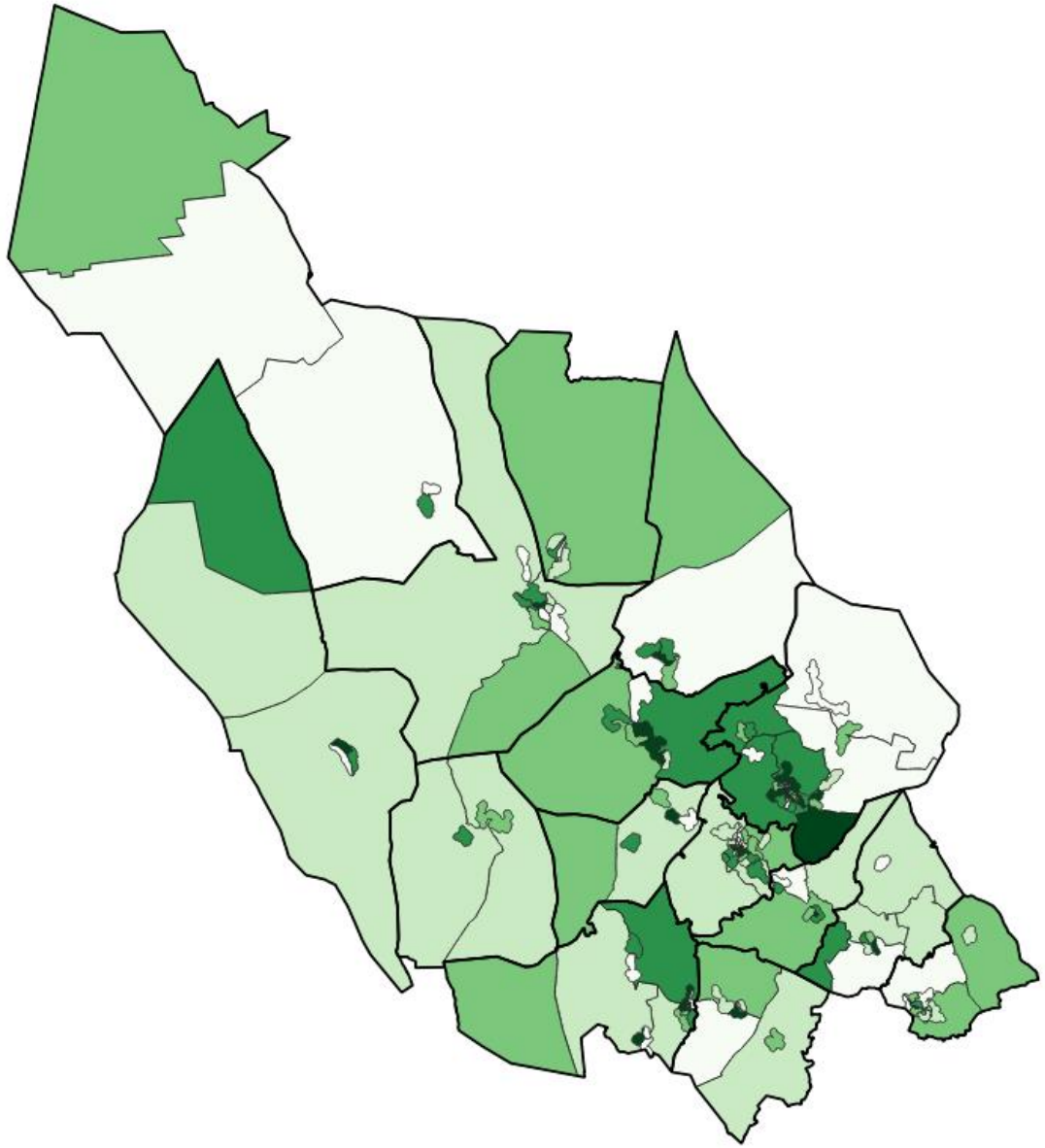
Förändring antal sysselsatta i landstingssektorn per kommun 2007-2018

Distansarbete?

Källa: SCB och egen bearbetning utifrån Region Skånes studie om distansarbete
Bearbetning: Peter Möller, Region Dalarna

Andel yrken med potential till distansarbete per DeSO i Dalarna

Sammanfattningsvis

- Vi står inför en stor omställning, det finns frågetecken kring Dalarnas omställningskapacitet
- Strukturomvandling inom industrin → färre högkvalificerade jobb i glesare/mindre regioner.
- Den demografiska utmaningen i Dalarna mycket stor
- Invandring lindrar den demografiska utmaningen på kort och medellång sikt, om de kommer i arbete
- Oroväckande många nyanlända väljer att lämna Dalarna

Tack för mig!

Peter Möller

peter.moller@regiondalarna.se